

Ribe Katedralskole 1999

*Ribe Katedralskole er landets ældste gymnasieskole.
Dens officielle fødselsdag er 13. juni 1145, hvor
skolen overdrages til Ribe Domkirkes administration.*

Indhold

Forord	3
Kalender	6
Translokation	8
I mødet med Magritte	15
Eventyrvers om Rusland	18
Skolens legater	21
“Ambassadør Frode Schön”	21
“Professor Ole Borch”	22
To fag	26
“Stikkerlikvideringen i Danmark”	26
“Mariehøns – en sær interesse”	28
Energi og klima	31
Australien – job/swop	33
Nyt fra kunstudvalget	35
Akvarel fra 3.g’s studietur til Rom	37
Gymnasiets opbygning	38
Julelegater 1998	41
Sommerlegater 1999	42
Akvarel fra 3.g’s studietur til Rom	43
Studenter 1999	44
Ripensersamfundet	46
Skolens ansatte	47
Mindeord	54
Personalia	55
Bestyrelsen ved Ribe Katedralskole	55
Råd og udvalg	56
Redaktion	58

Ribe Katedralskole

Puggårdsgade 22

6760 Ribe

Tlf. kontor: 75 42 02 66
Telefax: 75 41 05 66
Lærerværelse: 75 42 00 35
Elever: 75 41 15 85
Sportshal: 75 41 14 31
Kontoret har åbent hverdage 8.00 - 15.00

Hjemmeside: www.ribekatedralskole.dk
E-mail: rk@ribekatedralskole.dk
Rektor: Bent Karsdal
Ledende inspektør: Annette Vind
Øvrige inspektører: Birgit Bro
Søren Hansen
Sekretærer: Jonna Bloch
Mette M. Sørensen

Studievejledere: Elisabeth Abrahamsen,
Jacob Bastholm,
Jørgen Baungaard Hansen
Bibliotekar: Lars Ilsøe
Pedel: Henning Skov Nielsen

Skolen har 454 elever: 79 matematiske og 79 sproglige i 1.g, 77 matematiske og 65 sproglige i 2.g, 92 matematiske og 62 sproglige i 3.g. Skolen har 52 lærere.

Skolens profil

Ribe Katedralskole har til opgave inden for de af Undervisningsministeriet og Ribe Amtsråd fastsatte rammer at give en undervisning som er almindennende, og som sikrer det nødvendige grundlag for videregående studier.

Det er skolens mål, at undervisningen skal give den viden og de færdigheder, som giver eleverne de bedste muligheder for at fortsætte deres studieforløb på de videregående uddannelser.

Eleverne skal derfor opnå indsigt i videnskabelige metoder inden for de humanistiske, naturvidenskabelige og samfundsvidenskabelige stofområder. Undervisningen skal også give plads til faglig fordybelse ved f.eks. studier og eksperimentelt arbejde. Fagene skal støtte hinanden, så eleverne oplever sammenhæng og faglighed på tværs af fagene.

Skolen er også en almindennende skole. Det betyder, at eleverne får baggrund for og rum til at danne deres egen livsopfattelse og verdensanskuelse, at de får selvtillid til at tage del i demokratiet, at de kender deres egen historie og kulturbaggrund, og udvikler tolerance over for andres. Skolen er forankret i en dansk skoletradition, der lægger vægt på samtale og fællesskab i klassen.

Skolen lægger vægt på at give ansvar i det daglige arbejde og i skolens liv. Skolen skal være sin historie og sine traditioner bevidst, men også tage del i den seneste pædagogiske og faglige udvikling. Skolen skal være en del af kulturlivet i Ribe og skabe forbindelser mellem samfund og skole.

Ribe Katedralskole

Navnet afspejler skolens tidligere tilknytning til domkirken og antyder høj alder og mange traditioner. Skolen kunne da også, som nordens ældste lærde skole, holde sit 850 års jubilæum i 1995. Skolen ligger stadig midt i byen så tæt på domkirken, at man kan høre dens klokker ringe ti minutter i otte, et levn fra den tid, hvor de kaldte peblingene til messe og sang. I dag fortæller

klokkerne eleverne, som kommer cyklende, bilende eller gående fra tog og bus, at skolen begynder om 5 minutter.

Beliggenheden giver også i dag en tæt samhørighed med byen. Både i undervisningen og i elevernes fritid opfattes den omkringliggende by som en del af ens territorium; man kan i løbet af en historietime nå studier

rundt i den gamle by, i biologitimerne studere på Slotsbanken eller lave forbrugerundersøgelser i Kvickly i samfundsfag. I mellemtimer og spisefrikvarter kan man besøge nærboende elever og klare ærinder i byen; byrum og skolerum er tæt forbundne.

De materielle omgivelser er i høj grad med til at skabe en særlig atmosfære på skolen, hvor både elever og ansatte føler sig hjemme og holder af at opholde sig. Skolebygningerne er usædvanlige ved at række fra middelalderbygningen Puggaard fra omkring 1500 over hovedbygningen fra 1856 til rundgangen fra 80-erne og nyindretningen af Asylet i 1996. De mange forskelligartede rum, gamle, smukt restaurerede med nicher, skrå vægge og overraskende lysvirkninger og helt moderne, store klasselokaler med højt til loftet, den fredede, nyistandsatte sangsal med kopier af græske relieffer og den moderne åbne rundgang til gruppearbejde og samvær har alle hver for sig deres særlige charme.

Specielt må nævnes de to geografilokaler, der leder tanken hen på et ældre etnografisk museum. Det meget store skole- og stiftsbibliotek med over 40.000 bøger fra 1500-tallet til den nye Danske Encyklopædi og IKT-faciliteter er indrettet med læsepladser i den ombyggede tidligere drengegygnastiksal. Et stort computerlokale i hovedbygningen, et mindre computerlokale og et antal bærbare computere med mulighed for IKT-tilslutning i alle lokaler giver mulighed for at benytte IKT på fleksibel vis. Uden om bygningerne ligger de gamle ha-

ver og skolegården med lindetræerne, hvor der sommetider foregår undervisning i sommerhalvåret. Fleksible undervisningsmuligheder er i det hele taget kendetegnende for skolen.

Der undervises i klassiske sprog og i moderne sprog – i naturvidenskabelige og i kreative fag. Skolen har et rigt musikliv, og der synges stadig morgensang hver morgen. Skolen har flere bands og kor, der samarbejder med andre skolekor i Syd- og Sønderjylland, og de opfører skolens kantate til translokation i skolegården om sommeren. Ved den lejlighed deltager mange gamle elever, der uddeles gamle og nye legater, og “Ripenser-samfundet”, foreningen af gamle elever, afholder en reception, der er med til at skabe kontinuitet i skolens liv.

For eleverne er den årlige skolekomedie, elevforeningen “Heimdal” og de fester, den organiserer, alle med til at gøre Ribe Katedralskole til noget særligt.

Sådan har vi valgt at karakterisere skolen i et lille hæfte – “Ribe Katedralskole i profil”, hvor skolen beskriver sine mål og sin praksis på en række områder.

Skolen lægger vægt på at give den enkelte elev plads til både faglig og personlig udvikling samt kreativ udfoldelse. Årsskriftet vidner om, at disse muligheder bliver brugt. Jeg håber, at det vil være til glæde for elever og forældre og andre med interesse for Ribe Katedralskole.

Ribe, november 1999
Bent Karsdal, rektor

Translokationen 1999.

Catwalk ved introfesten.

En figur fra skolekomedien.

Kalender 1999

Januar

- 5.-7. Forældrekonsultationer for 1.g
- 7. Heimdal
- 11. Forældrekonsultationer for 2.g og 3.g
- 14. Besøg af fagkonsulenten i geografi
- 25.-29. Valgfagsorientering ved studievejledere
- 28.1 Orienteringsdag for kommende elever

Februar

- 1.-5. Valgfagsorientering ved faglærere
- 1. Orienteringsmøde for kommende 1.g
- 10. Forældremøde om valgfag
- 13.-21. Vinterferie
- 24. Besøg af 2 israelske studenter
- 26. Fællesarrangement med Naser Khader
- 26. Heimdals fastelavnsfest

Marts

- 4. Fællesarrangement for 2. og 3.g om EU
- 7. og 8. Korkkoncert med Esbjerg Symfoniorkester i Esbjerg og Vejen
- 8.-12. Terminsprøve for 2.g og 3.g

- 10.-12. Ekskursion til København for 2.g højniveau
- 19. Kilk
- 22. Riber Kjærgård Landbrugsskole, om grøn linje
- 29.-5.4 Påskeferie

April

- 6. Besøg af 2 lærere fra Australien, 1. del af et udvekslingsprogram med Australien
- 9. DM med 2ax russisk til "Puskiniade" i Odense
- 27. FL til fodboldturnering med et drenge- og et pigehold
- 27. Officiel åbning af hjemmesiden
- 28. Forårskoncert

Maj

- 3. 2.z rejser til Zittau med LI og EV
- 5. Besøg fra Güstrow

Juni

- 18. Translokation

August

- 11. Solformørkelsen - fællesarrangement i skolegården

Romerske og ripensiske hoveder på Glyptoteket.

Orkanen den 3. december 1999 flyttede både tagsten og Store Heimdal.

- 13. Aktivitetsdag for 1.g
- 13. Introfest for 1.g
- 13. Fest for 1. og 2.g
- 16.-25. Forældremøder for 1.g
- 24. Møde med folkeskolerne om projekt "Lærerbesøg i folkeskolen og i gymnasiet"
- 30. til 1.g lejrskole – 1a i Silkeborg, 1b i København, 1c i København, 1x i Silkeborg, 1y i Roskilde og 1z i København

September

- 6. Møde om 3.gs studietur til Rom
- 9. Natløb i Ribe for 2. og 3.g
- 15. Kordag på Åbenrå Statsskole
- 17. Besøg af studenter fra andre lande
- 17. Heimdal
- 20. AS til fodboldstævne med pigeholdet
- 20. Kordag for Ribe Amts gymnasier i Ribe
- 21. Temadag om Operation Dagsværk for elever og om pædagogik for lærere
- 29. AS til fodboldstævne med drengene

Oktober

- 6. Fællesarrangement med forfatteren Mette Thomsen
- 18.-23. Efterårsferie
- 28. Romaften for 3.g

November

- 1. Fællesarrangement for 1.g: "Drop volden"
- 2. Forældrearrangement "Fagenes aften" og valg til skolens bestyrelse
- 3. Operation Dagsværk
- 6. Studietur til Rom for 3.g
- 16. 3.g på Syddansk Universitet, Odense til uddannelsesorientering
- 19. Heimdal (auktion)
- 30. Skolekomedie: "Napoleonskrigen" af Hans Rønne

December

- 1. Skolekomedie
- 2. Skolekomedie
- 3. Store Heimdal
- 17. Juleafslutning i domkirken
- 20. Juleferie

Translokation 1999

Rektor talte til studenterne om værdier

Hjertelig lykke med studentereksamen og til lykke med, hvad I har nået indtil nu. I må godt med stolthed glæde jer over, at I har fået faglige kvalifikationer, studie kvalifikationer i form af arbejdsmetoder og fået udviklet personlige kvalifikationer som f.eks. ansvarlighed og samarbejdsevner. Det bliver der brug for.

Der er også brug for, at I finder jeres egne værdier, jeres egen måde at fortolke verdenen på, og at I sætter jeres egne mål for fremtiden eller skaber jeres egen historie. Det står I nu lige midt i.

Den proces kan man finde beskrevet i en bog, der er udkommet i løbet af året, nemlig "Den kronologiske Uskyld" af Henrik Dahl, der blev student her fra skolen i 1978.

Henrik Dahl kalder sin generation, børnehavegenerationen. Fordi det er den generation, hvor det blev en regel snarere end en undtagelse, at man opholdt sig i offentlige pasningsinstitutioner det meste af dagen. Det er også den generation, som voksede op med anti-autoritær opdragelse både i familien og i børnehaven.

En generation består naturligvis af mennesker. Men det vigtigste er nok, at den består af myter eller historier. En generation har en række historier fælles. Henrik Dahl skriver, at hans generation kan fortolke sine erfaringer ud fra en af følgende tre myter:

Historien om forældrene og deres formaninger om, at man skal blive til noget. Eller skolens eller pædagogernes dengang modsatte lære om, at man skal ignorere nødvendigheden og opstille sin egen målestok for alting. Eller myten om, at alting var bedre i gamle dage, før samfundet ændrede sig. Det centrale er, at man finder sin identitet i forhold til andres værdier – forældrenes, skolens eller samfundets.

En generation finder også sine værdier ved at bruge de samme fyrtårne til at finde vej i livet. Det illustrerer Henrik Dahl ved en omskrivning af Den guddommelige Komedie og Dantes vandring gennem helvede og skærsilden til himlen. Det får I et lille uddrag af her:

I den første himmel møder vi Bjarne Riis og Rolf Sørensen, der for hele generationen har tilintetgjort fo-

restillingen om, at man skal være glad for en anden-plads og forestillingen om, at ved jorden at blive, det tjener os bedst.

I den anden himmel, lidt længere væk fra jorden, møder vi de politikere fra børnehavenerationen, der har forsøgt at tænke selv. DSUere, der frejdigt kritiserer Socialdemokratiet for sin betontænkning og skriver bøger om det, SFere, der kritiserer vanetænkningen på venstrefløjen og stemmer ja til EU, radikale, der gør op med den ældre generation i partiet, og konservative, der ønsker at diskutere værdier i stedet for bare ideologisk at hylde markedet. Hvad enten man er enig eller uenig med disse politikere, så forsøger de at sætte sig ud over det gamle tankegods og den stive opdeling i højre og venstre.

De befinder sig kun ganske kort fra den tredje himmel, hvor vi finder børnehavenerationens kvinder. De mener ikke, at det at være kvinde er specielt synd for den, det går udover. De vil ikke forskelsbehandles i lighedens navn, de vil bare behandles fair ligesom alle andre mennesker.

I den fjerde himmel finder vi alle de kunstnere, der ikke betragter danskhed som en undskyldning, men bare vil ses, høres og læses, fordi de er gode.

De er i den fjerde himmel sammen med enhver anden kunstner fra børnehavenerationen, der nægter at have selvmedlidenheden som udgangspunkt og nægter at betragte andre standarder end verdensstandard som sin standard.

I den femte himmel finder vi brødrene Laudrup og resten af herrelandsholdet i fodbold. De ryster ikke i bukserne over noget som helst og betragter altid sig selv som favoritter, om så det tyske fodboldforbund har flere medlemmer end hele Danmark, eller Brasilien er firedobbelt verdensmester. De er fuldstændig ligeglade med ærefulde nederlag og går direkte efter at vinde så mange kampe som muligt.

Den samme holdning finder vi hos Anja Andersen og

resten af kvindelandsholdet i håndbold, som vi møder i den sjette himmel. De har den holdning, at det ikke gælder om at være med, men om at vinde.

Det store spørgsmål er naturligvis, hvem der hører hjemme i den syvende himmel, der er det fineste sted i det gamle, ptolemæiske univers og dermed i den guddommelige komedie.

Den øverste plads går til dem, der har løst det største problem. Og det største problem er i følge Henrik Dahl den antiautoritære eller usynlige magt, som 68-generationen har haft over hans årgang. Og den begrænsning, som 68-generationen har lagt på hans eller næste generations udfoldelsesmuligheder. Den øverste plads går derfor til dem, der med held har bekæmpet denne anti-autoritære magt.

De medlemmer af børnehavenerationen, der fortjener en plads i den syvende himmel, er derfor de medlemmer, der har fået os andre til at brøle af latter over projektmagere og opportuniste, over dobbeltmoral og ligemageri; over forløjede kollektivistere og lykkelige skilsmisser; over talentløs musik og farisæiske forfattere.

I den syvende himmel møder vi enhver satiriker fra børnehavenerationen, der har givet latteren til os andre som terapi mod dårligt humør og som våben mod vores undertrykkere. Fra den mindste skolebladsredaktør til den største komiker. Fra stand-up komikere til filminstruktører. Det er takket være disse satirikere, vi kan komme videre og takket være dem, vi får muligheden for en dag at blive en generation, siger Henrik Dahl. Kære studenter.

Det var et sæt værdier at forholde sig til. Det behøver I bestemt ikke at være enige i. Det centrale er, at I skal finde jeres egne værdier. Og jeg vil håbe, at I finder jeres egne fyrtårne at sætte jeres kurs efter. Hjertelig til lykke med jeres eksamen og held og lykke med at skabe jeres egen historie.

Bent Karsdal

Studenternes tale

Det er med en vemodig følelse, vi i dag definitivt afrunder vores gymnasietid. Igennem 3 år har vi set på verden gennem vinduerne i netop disse (Ribe Katedralskoles) gamle mure. For en tid har de tjent som et sikkert værn og beskyttet os imod en som oftest uoverskuelig og fjern fremtid, der dog nærmede sig med hastigere og hastigere skridt. Vi har fået lov til at søge ly og klynge os og knytte os til hinanden, når livet uden for murene har forekommet os allermest skræmmende, men vi er også blevet holdt indendøre i skyggen, når solen stod allerklarest på himlen, og når åens behagelige rislen syntes langt mere tiltrækkende, end lyden af endnu en side vendt i en bog, der forekom uendelig. I dag giver Ribe Katedralskole så slip på sit faste, men kærlige greb i nakken af os. Fra i dag skærmes vi ikke længere mod sollyset og fra i dag beskyttes vi ikke længere mod fremtiden. Fremtiden begynder i dag.

Og hvad er det så for nogle unge mennesker, gymnasiet slipper ud i det fri, – hvordan har det rustet os til at møde verden? – På papiret er vi alment dannede. I lighed med tusinder af andre unge gymnasiaster forventes vi nu at være i besiddelse af et grundfundament til at bære os i livet både i og uden for uddannelsesinstitutionerne. Det er nu, vi hver især skal vælge, hvad vi har lyst til at bygge på dette fundament, og vores vigtigste hjælpemiddel som vi har med fra gymnasietiden, bliver vores kritiske sans. Vi skal efterprøve kildekritikken i praksis og forhåbentligt opdage, at den er en væsentlig evne at være i besiddelse af, også uden for historiebøgerne. At man kan sortere og frasortere i den nyhedsstrøm, der bl.a. i kraft af vores mediesamfund vælter ind over os. At man er i stand til at træffe selvstændige beslutninger på baggrund af velfunderede kritiske overvejelser – det er dét – vi gerne, fagligt set, skal stå tilbage med i dag.

Men gymnasiet har ikke alene skullet uddanne os fagligt, – også socialt har vi på godt og ondt skullet lære

at fungere sammen med andre mennesker. På godt og ondt, fordi karaktererne, de gyldne nøgler til vores ønskejob, og den indbyrdes konkurrence har været en del af dette fællesskab. At gå igennem sin gymnasietid uden på en eller anden måde at blive påvirket af den altid lurende guldfeber er nærmest umuligt. Og selvom

lærerne søger at modvirke den ved at lære eleverne at arbejde sammen, rammer den de fleste af os i den store undtagelsestilstand, eksamenstiden. I virkeligheden er vi privilegerede, når vi en hel måned kan tillade os at lukke alt andet ude og kun bekymre os om tal. Man behøver blot at lukke fjernsynet op for at se unge mennesker, ligesom os, flygtende fordi deres bekymringer ikke gælder den næste eksamen, men deres liv. Dog har vi bestemt ikke følt os privilegerede, for vi har ikke haft tid til at forholde os til andet end vores egen hektiske opkørte situation, som gav os ondt i maven og flimren for øjnene af at læse. Og det er ikke fordi, vi ikke er klar over, at det er kørt op. Det er bare en del af spillets regler. Forhåbentlig kan vi nu, da vi er nået i mål, for et stykke tid lægge læsebrillerne til side og begynde at forholde os til den virkelige verden, til de virkelige problemer.

Så langt er vi i samme båd som alle landets øvrige studerende – set ude fra og objektivt er Ribe Katedralskole blot endnu et gymnasium blandt alle de andre. Men hvem af os her i dag evner dog at gøre det, at betragte netop vores gymnasietid og netop vores årgang ud fra en objektiv og nøgtern synsvinkel? Hvem her i dag kan hæve sig over vores personlige oplevelser? Da et lille hjørne af Rom for en tid kunne kaldes en Ribe-lejr, og en af vore elever i eufori udbrød “Verden er stor, – men Rom er større!”? Når skolen skinner om kap med glade elever ved åen? Caféeerne? Store Heimdal og de øvrige fester? Eller stemningen i skolegården om sommeren i frikvarterene? – Meget af miljøet på skolen kan tilskrives de gamle traditioner, skolekoret, skolebladet, de forskellige Heimdalarrangementer, forårskoncerten for bare at nævne nogle stykker, men dem, der giver traditionerne liv, fører dem videre og holder dem i hævd, sidder *her*. Og meget af det faglige vi har fået ud af vores gymnasietid, kan vi tilskrive inspiration fra de enkelte lærere og rektors ledelse, men stemningen og ånden på Ribe Katedralskole, den sidder *her*. Som når alle

disse 3. gere i den sidste mest hektiske tid ofrede en skoledag, i forbindelse med amternes indgreb over for gymnasierne, og dermed demonstrerede, at de bestemt ikke er ligeglade med gymnasiets skæbne. Også den dag, hvor høj solskin, musik, både praktisk og teknisk kunnen og ikke mindst det imponerende fremmøde gik op i en højere enhed, sagde meget om elevernes engagement og initiativ. *De her* elevs engagement og initiativ.

Måske blev vi allerede lidt lukket ud i livet den dag. Fik en forsmag på, hvad det vil sige at stå på helt egne ben, mon ikke vi der fik bevist, at vi har lært at samarbejde og bidrage hver med vores for at nå et fælles mål? Og mon ikke vi også der fornemmede, at vingerne godt kan bære, også når vi nu flyver ud for ikke at vende tilbage?

Nu er det jo heldigvis ikke sådan, at fordi vi forlader stedet, efterlades det åndløst og uden stemning. En ny årgang kommende studenter venter spændt på at springe ind i det nye årtusind, en ny årgang hvis indtryk gør dem til noget særligt. Men vores stemning, vores oplevelser tager vi med os herfra, også de er en del af det fundament, vi har fået anlagt, også de har været med til at udvikle os som mennesker. Vi har i en tid slået rødder sammen på Ribe Katedralskole, og i kraft af at Ribe er så lille en by, har det været trygt at vide, at de rødder man omgikkes på skolen, var de samme rødder, man mødtes med i byen. Nu er det tid for omplantning, vi skal ud i livet, ud i fremtiden, nogle vil fortsætte ad den vej tidligere generationer har lagt, andre vil anlægge deres helt egen, – må solen skinne på jer alle!

På studenternes vegne til både rektor, lærere, skolen og hinanden TAK for tre uovertrufne år.

Signe Engelbreth Larsen

Ripensersamfundets tale

Kære studenter fra Ribe Katedralskole 1999!

Med alt det I har fået at vide om livslang læring og om at vælge et job, man kan lide, så skal I også vide, at lige meget hvor meget man holder af sit job, så er fredag en god og særlig dag, og sjældent uden en vis forventning!

Fredag d. 4. juni – for præcist to uger siden – tegnede sig nu for mit vedkommende ikke specielt løfterig. Kollegerne delte mærkeligt nok ikke alle mine synspunkter, og arbejdet skred ikke rigtigt. Men på vej hjem fra arbejde slog jeg et slag ind om Amagertorv i hjertet af København for at indsnuse sommeren i byen og turistsæsonens internationale præg.

Torvet var fuldt af folk, og på et podie i midten sad seks kjoleklædte herrer med hver sit messingblæseinstrument. Hvis ikke det havde været for deres nodedastiver, der sagde “Royal Danish Brass”, kunne man have troet, at der var tale om en “happening”, som så ofte finder sted der. Det var det så ikke, og klokken 19 præcist trådte endnu en kjoleklædt herre med en taktstok op på sit lidt mindre podie. Han gjorde som ventet et tegn til musikerne, der hankede op i deres instrumenter, men så gjorde han også tegn op til seks huse – tre på hver side af torvet. På dette tegn åbnedes alle vinduerne i husene, og 120 festklædte sangere kom til syne med deres nodedæfter i hænderne. Der var kun få sekunder til at komme sig over den overraskelse. Så stemte både orkester og sangere i med “Hvor smiler fager”, fortsatte med “Frihed er det bedste guld”, “Du danske sommer”, “Blæsten går frisk” og til sidst “Danmark nu blunder den lyse nat”- som fællessang. Det ældste København genlød af det mest danske man kan tænke sig, og stemningen var høj – og vi, der var med, blev høje.

Storkespringvandet plaskede i vinden, mens jeg kiggede på huset lige over for mig. Et barokhus bygget i 1616, – altså midt i Christian den fjerdes regeringstid. Dansk historie og geografi, fortid og nutid, musik og

ord gik i ét, og man fik en stærk og glad følelse af at være – og føle sig hjemme – et privilegium, der desværre ikke er alle forundt.

Netop derfor er så meget nationalromantik måske på grænsen til at være politisk ukorrekt, og jeg var på nippet til at føle mig som en dårlig europæer på grænsen til det næste årtusind. Men så besluttede jeg, at den oplevelse, jeg havde haft, ikke havde noget at gøre med en trang til at isolere mig, undertrykke og forfølge andre eller til at nægte flygtninge adgang til landet. Jeg syntes tværtimod, det stod klart, at skal man spille sammen med andre, må det være et godt og stærkt udgangspunkt at vide, hvem man er, og hvor man kommer fra. Så kan man også respektere andres følelser for deres tilhørsforhold.

Således løftet svævede jeg hen til Nørreport S-togsstation, mens jeg tænkte på, at den danske grundlov kunne fejre 150 års jubilæum dagen efter, at der nu var gode chancer for en fred i Kosova, og at Danmark havde vundet sine to første kampe ved verdensmesterskaberne i herrehåndbold.

Nu er det bare sådan, at Nørreport ikke er det sted i København, der er bedst egnet til at fastholde et kortvarigt positivt livssyn. Tre marginaliserede unge menne-

sker har på trapperne ned til undergrunden taget fast stude som tiggere, og på perronen møder man både dem, der beder om penge til mad og husly – men som måske bruger dem til noget helt andet, og dem, der samler tomme flasker. Selvom der vitterligt er mange tomme flasker i de Københavnske S-tog, så er det alligevel et sted, hvor ens sociale samvittighed kan blive berørt, og hvor det bliver klart, at ikke alle problemer er løst ved at betale sin skat med glæde.

Mens jeg stod der og igen var på vej ned i en mere normal og smådepressiv tilstand, opdagede jeg lige foran mig en 3x2 meter stor reklame for en ny badedragt fra “Hennes og Mouritz.” Badedragten var ikke ret stor, men den kostede også kun 69,75 for både top og – resten.

Denne badedragt var anbragt på en model, som var velegnet til at fremkalde spisevægring hos sine med-

søstre. Men ung, smuk og alt for perfekt, som hun var, var hun også i stand til at fremkalde betagelse og drømme. Hun kunne fremkalde vage personlige erindringer om den tid, hvor vi havde jeres alder, og hvor vi sad dér, hvor I sidder nu. Og så kan man godt blive glad igen – og køre ud i lyset.

Og sådan er det jo. Der er dage, hvor det store og det små, det overordnede og det helt private er så opmuntrende, at det fortrænger mismodet og kaster et nyt lys over ens verden.

Også i dag er det en god fredag, og I bliver studenter fra Danmarks bedste gymnasium. Jeg håber, at I må opleve et rigeligt og rimeligt mål af sådanne gode dage. For at de kan stå i relief, så skal der også være mere grå dage, men dem behøver jeg ikke at ønske jer – de kommer helt af sig selv. – Tillykke med eksamen!

Ole Marker

40 års jubilartale

Det er en mærkelig fornemmelse at stå her i dag. Jeg kan endnu høre klokken i ørerne, da det ringede ud for sidste gang, selvom det efterhånden er nogle timer siden. Ja, faktisk nogle år for at være helt ærlig. Så derfor er vi en håndfuld gamle Ripenser-studerter fra årgang 59 (og det er altså 1959) der er kommet til byen i dag for at hilse på vor gamle skole og vise de nye studenter, hvordan de kommer til at se ud lidt senere.

1959 må i jeres ører lyde som noget fra den sene middelalder, – og verden så da også anderledes ud dengang. En pakke cigaretter kostede en femmer, og en bajer 30 øre, for at nævne et par eksempler, der sikkert ikke interesserer jer særligt meget.

Og der var langt til 1999. 1999 var et underligt, næsten magisk år, noget man dengang kun læste om i skrækvisioner og gyserromaner. Men nu er det her lige pludseligt, dette mærkelige årstal.

Man kunne remse en lang liste op over, hvad der er sket siden dengang, men programmet skulle jo gerne holdes, så det må jeg hellere lade være med. Det er heller ikke nødvendigt, for det kan i virkeligheden siges meget kort, tre hurtige punkter fortæller det hele.

Siden 1959 har de kvindelige præster erobret prædikestolene, mange af dem i hvert fald. En konge er blevet afløst af en dronning, – der røg den bastion. Ja, selv med skilsmisser er kvinderne kommet godt med. Man kan somme tider undre sig over, at der er mænd nok til, at de kan holde statistikken.

Da vores årgang gik ud af skolen i 1959 kunne ingen af os betjene en computer, ja vi vidste ikke en gang, hvordan et sådant dyr så ud. Sådant er det nok ikke mere. Der skal nok sidde en hel del net-surfere under de nystrøgne studenterhuer nede på rækkerne i dag.

Og en computer er da også en fantastisk maskine. Det er en skæv tanke, at man kan sidde hjemme i sin egen stue og trykke på nogle knapper, og lige pludselig dukker der et billede af Ribe Domkirke frem på skær-

men, eller dronning Dagmar, der står lige henne på Slotsbanken og skuer ud mod fjerne horisonter. Eller skolegården i Ribe Katedralskole.

Det er der alt sammen. Men endnu mere utroligt er det næsten, at man oppe fra det store tomme rum kan hente sin gamle sanglærer ned i maskinen, og med sin karakteristiske stemme lyslevende få ham til at fortælle noget om livet i Ribe i gamle dage, den gang byens store miskendte geni, Rued Langgaard, gik rundt i gaderne. Det kan nok trække lidt i de sentimentale hjerterødder på en gammel ripenser, ikke mindst på en dag som denne, hvor det hele oses af nostalgi.

Jeg ved ikke, hvor mange af de nye studenter, der kender min gamle sanglærer, som jo ikke findes blandt os mere, men jer der er samlet her i skolegården i dag er selvfølgelig ikke i tvivl om, at det er Thomas Alvad, jeg taler om. Og han var såvist ikke en mand, der faldt i med tapetet. Den slags tapet var ikke opfundet. Det var timer med smæld i.

Men nu er det så jer, – I nye studenter der skal en tur ud på livets store glidebane og finde ud af, hvad der ligger og venter på jer.

Og hvis I forlader den gamle skole med samme gode ballast, som vi gjorde, – og hvorfor skulle I ikke det? – så kan det ikke gå helt galt. Og så om 40 år, når I har været gennem samme tur, som vores årgang fejrer her i dag, – så ved I meget mere, så har I prøvet meget mere, og kan fortælle meget mere. Og så er det måske en af jer, der står her og sentimentaliserer lidt over gamle dage. Til den tid skriver vi 2039 på kalenderen, og jeg er lige blevet 99 år. Så skal vi ikke lave en lille hurtig aftale? Så ses vi igen – jeg mener, I ser jo både sunde og raske ud alle sammen.

Ja, det var et par ord, fra en gammel 59er til de nye 99ere, og dermed vil jeg gerne gratulere jer med de hvide huer, ønske jer held og lykke med det hele fremover, – og rigtig god fornøjelse!

Hans Heide

I mødet med Magritte

- tanker efter årets lejrskole

Omkring 1. september var 1.c i København på lejrskole. Turen havde et socialt sigte, men så sandelig også et fagligt. Udover et teaterstykke, middelaldersærudstillingen på Nationalmuseet, romerske hoveder på Glyptoteket, Karen Blixen-museet i Rungstedlund m.m. bød turen på et møde med den belgiske kunstner René Magrittes (1898 – 1967) surrealistiske malerier, der kunne beses på Louisiana.

”Jeg vil gerne forstå dette univers, som åbner sig for mig, og sommetider lykkes det for mig at begribe, hvad det er han vil. Tror jeg nok. Øjeblikket efter er jeg forvirret (...)”

(elev, 1.c)

Magritte og virkeligheden

I forordet til kataloget ”Louisiana Revy”, publiceret i anledning af udstillingen, kan man læse følgende udtalelse af René Magritte:

”Jeg maler ikke visioner. Jeg beskriver efter min bedste formåen ved hjælp af maleriet objekter – og forbindelsen mellem objekter – belyst på en sådan måde, at ingen af vore gængse forestillinger eller følelser nødvendigvis forbindes med dem.”

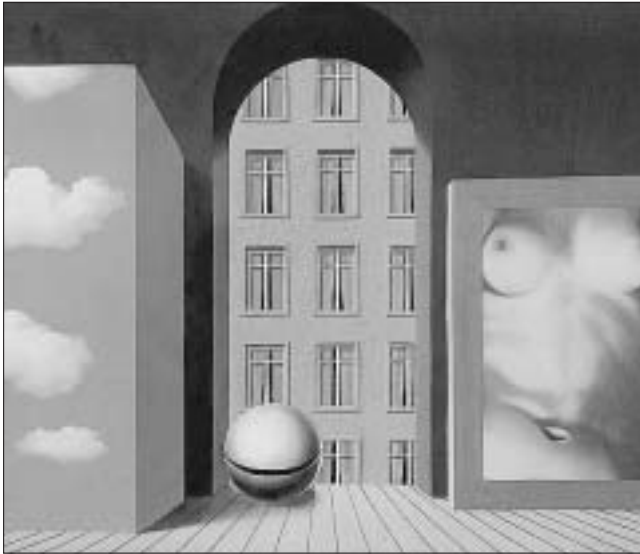
Det er formodentligt ikke spor tilfældigt, at Magritte peger på netop det forhold, at hans kompositioner så at sige forrykker vores forestillinger om virkeligheden. Magrittes ”objekter” er ofte dagligdags ting. I det virkelige liv opfører disse ting sig sædvanligvis på en måde, vi vil betragte som pålideligt, men ikke hos Mag-

ritte. Han introducerer til stadighed hverdagsselementer i en sammenhæng, hvor vi tvinges til at give dem ny betydning og vægt. Det sidste i næsten bogstavelig forstand, når Magritte ophæver tyngdeloven og lader en klippesten svæve frit over et bjergmassiv som i billedet ”La Clef de Verre” (Glasnøglen) fra 1959.

”La Clef de Verre” (Glasnøglen), 1959.

Magritte forholder sig reflekterende til eksistensens mysterium, men er som kunstner fri. Han er ikke bundet gennem kontrakter og censur til at udtrykke et bestemt budskab på en bestemt måde. Jeg formoder, at der er en forbindelse mellem på den ene side hans måde at udtrykke sig på, den usædvanlige sammensætning af elementer samt tekstens utilbøjelighed til at underordne sig motivet og på den anden side hans livsforståelse – men spørgsmålet er blot hvordan.

L'Attentat (Overfald), 1932.

Magritte-effekten

Lad os et øjeblik følges med 1.c til Magritte-udstilling. Reaktionerne spænder i begyndelsen fra nysgerrighed til resignation ("nå, sku' det være noget særligt"). 1.c lader sig ikke sådan lige dupere, kun få er ligefrem begejstrede. Efter et kvarters tid skifter stemningen til overvejende irritation og frustration ("jeg forstår ingen ting, hvad skal det forestille", "hvad laver det æble inde i det rum") og for en dels vedkommende nærmest til vrede og afsky ("jeg hader ham, jeg tror, han griner af mig") Faktisk blev jeg noget overrasket over, at en maleriudstilling kunne give så voldsomme reaktioner hos en elevgruppe, der nok er vant til at se lidt af hvert i en billedmæssig henseende.

Det på en gang irriterende og samtidig fascinerende hos Magritte er, at vi sagtens kan se, hvad billederne forestiller. De er på sin vis realistisk malet, og vi kan da også indse, at han reflekterer en del over "det kvindelige" samt forholdet tekst og motiv ("Ceci n'est pas une pipe"), men begribe det...

Det passer næsten – og så alligevel ikke. Ustandseligt er der noget, en detalje, der vælter det hele – til stor irritation for 1.c.

"Mand, den gut er sej (...) ...blev i starten ret imponeret over hvor svært det var at få bare det mindste mening ud af dem. Efter et par timer, var jeg mildest talt på sammenbruddets rand. (...) Jeg hadede den mand"

(elev, 1.c)

Og her er vi fremme ved det, man kunne kalde "Magritte-effekten". Billederne fremprovokerede en reaktion hos stort set alle. Pointen er, at denne reaktion var betingelsen for, at næste fase kunne indtræffe, nemlig interessen for og lysten til at trænge dybere ind i Magrittes verden. Mere end 2 timer senere gik de sidste elever ud fra udstillingen.

På mange måder var det mest fascinerende ved udstillingen elevernes reaktioner. Som lærere var det en fornøjelse at møde eleverne på denne måde i dialog med os, hinanden og sig selv, og faktisk fik vi også selv noget at tænke over. Nogle gange kunne man få den tanke, at det vigtigste i undervisningen ikke er fagene, men de mennesker, der er til stede. Undervisning bliver i den forstand et møde mellem mennesker.

"...når man kommer ind på museet tænker man så: "Vær positiv, så går det..." , men så kommer man ind i salen, hvor Magrittes billeder hænger, og pludselig er man ikke så positiv længere (...) det var som om, man skulle ind i en slags "Magritte-stemning" (...) Da jeg gik ud fra udstillingen havde jeg en meget mærkelig følelse...Lidt som om der hang noget tungt over mit hovede. Jeg kunne heller ikke lade være med at tænke på de billeder, jeg havde set. De satte simpelthen nogle tanker i gang.

(elev, 1.c)

De personlige værdier. 1952.

Når en Magritte-udstilling har sin plads i et lejrskoleprogram, hvor de deltagende lærere normalt underviser klassen i henholdsvis latin (Simon), musik og dansk (undertegnede) skal forklaringen derfor søges i ovenstående. Det afgørende er således ikke, hvorvidt man kan lide Magritte eller ej, men den proces, der sker i hovederne på eleverne. Lidt overmodigt kunne man måske hævde, at eleverne ikke var de samme, da de forlod udstillingen, som da de kom. Muligvis havde ud-

stillingen gjort mere indtryk på nogle end på andre, men alle havde gjort sig nogle erfaringer, som så afgjort kan bruges i mødet med andre "tekster" i andre fag og i andre situationer.

For vel er det i mødet med andre mennesker, det betydningsfulde sker, men det er nu heller ikke uvæsentligt, hvad der sker i eleven, når det som her – gennem Magritte – møder sig selv.

Dorte Simonsen Gunge

Eventyrvers om Rusland

At vælge russisk på Ribe Katedralskole kan føre vidt. I hvert fald til Moskva, hvor jeg deltog i en konkurrence for fremsigelse af digte af en forfatter fra zarernes Rusland.

I år er det tohundrede år siden forfatteren Aleksander Pusjkin blev født. Han ses som russisk litteraturs førstemand, et overraskende brag af poesi midt på de flade russiske stepper, som åbner vejen ind i sproget for hans efterfølgere Tolstoj, Dostojevskij, Tjekhov... Aleksander Pusjkin, denne abekat, kvart neger, trådte i forrige århundrede mazurka-danse til baller i Sankt Petersborg, hvor der er lyse nætter, fordi det ligger så nordligt. Adelsfrøkner står og glitrer i kanten af salen i rankryggede, perlebesatte rober. Under dansen ser Pusjkin en damefod svinge sig graciøst i luften. Og efter frøknerne kommer han for sent til teatret – det er ballet eller græsk tragedie – han tramper ind over folks fødder og hopper i stolen af lutter opspændthed og inspiration og råber til skuespillerne...

Og hvorfra kommer denne døgenigt? Hvor har familien Pusjkin sit gods? På landet – et sted på de russiske vidder! Her har Aleksander som dreng drevet om i lyse enge og formørkede skove. Og ånderne i birketræerne og på snemarkerne har hvisket deres hemmeligheder og grufulde løgne i øret på det stakkels barn... Det brede gamle Rusland sukker under tidernes tyngde, vil sige noget, men er stumt. Og så undes det hende, vort Rusland, at en dreng ser lyset under denne himmel og nedskriver hendes veer og mareridt og latter på papir med stumpe kyrilliske bogstaver. I hoppende jamber hvor sætningerne snor sig ned gennem linjerne, i adstadige daktyler hvorigennem fyrretræer, heste og mægtige floder driver, og i let og ren prosa. Og alt dette læses i zarriget. Folk bliver bekendte med Ruslán og Ljudmila og Jevgenij og Tatjana. Smukke unge russerinder

lader sig fortrylle, og hans digterkolleger ser sig slået.

At en sådan flothed tilståes af det hinsidige, glemmer man ikke. Der er megen sol og varme hos Pusjkin, som ikke ødes med tiden. Selv efter revolutionen må ethvert sovjetisk barn kende hans rim og kunne sige dem frit og udenad. Her sidst på århundredet skynder Rusland sig med at blive rigt og magtfuldt og springer gladeligt let henover den kommunistiske æra. Og russere finder velbehag i at dvæle ved fædrelandets tidlige storhed. De fleste russere har selvfølgelig ikke noget ekstatisk forhold til Pusjkin, de er blevet generet med ham hele deres skoletid. Men han sidder der nok et sted, i deres hjernebark, og trækker i deres syn på verden. Så på digterens tohundredeårs fødselsdag i juni var der selvsagt en masse strygermusik, festoptog og Pusjkin-merchandise på gaderne, der blev lavet særudgivelser af hans værker og oplæsninger af dem med klangfuld stemme.

Men Rusland er jo stort, umådeligt stort. Den russiske ånd er stærk og voldsom og blæser ud i verden, ligesom russerne tidligere åndede på fransk og nu suger engelske gloser til sig.

Kulturelt oplyste russere vil selvfølgelig gerne være den globale russiskhed til inspiration. Da Pusjkin måske er noget af det eneste, de kan blive enige om, måtte man finde på et eller andet ved denne enestående lejlighed. Russere holder selv af at lade folk høre, hvor mange vers de kan udenad af denne eller hin digter. Så hvorfor ikke lave en "International konkurrence for fortolkninger af værker af Pusjkin"? En "fortolkning" i russisk tradition rummer en kompromisløs indlevelse i digtet, kunstpauser og bratte temposkift, dybe suk med lukkede øjne og høje råb fra hjertet ved værkets dramatiske klimaks.

Delegaten fra Danmark i denne konkurrence blev altså mig. Jeg blev bedt om at vælge tre uddrag af Pus-

jskin, som jeg skulle sige udenad på russisk og i en dansk oversættelse. Jeg bladrede i hans samlede værker. Jeg ville lave en nyoversættelse, mere af ærgerrighed efter at nedkæmpe de uforståelige kyrilliske runer end ud fra en egentlig forstand på det russiske sprog. Jeg stavede mig igennem nogle digte og tvang i løbet af påskeferien mit modersmål ind i samme meter og rimskema. Konkurrencens egentlige disciplin, den dramatiske fremsigelse, nåede jeg ikke at vie den store opmærksomhed.

Ved en Pusjkin-temadag for gymnasieelever på Odense Universitet var jeg så heldig, under den russiske ambassadørs tilstedeværelse at vinde den danske konkurrence, og jeg kunne således gå videre til finalen i Moskva. Kun to danske gymnasieelever udover mig stillede op, så min ualmindelige lidenskab for strenge versemål og russisk eventyrverden havde ikke urimelige vanskeligheder med at nå til sejr. Jeg fik en flybillet og skulle rejse en uges tid efter.

I lufthavnen i Moskva stod jeg for første gang og skulle praktisere mit yndlingsfag. Det russiske sprog viste sig imidlertid ret uforståeligt i den virkelige verden. På Pusjkin-instituttet, hvor jeg skulle bo, var der trøst at hente. En strøm af venlige smil og interesserede spørgsmål, oftest på engelsk, deltagere fra fyre lande, en behagelig, overfladisk international stemning. Vi var alle i samme båd, sendt alene afsted til denne by i Rusland. Nogle var dog mere erfarne end andre med sproget og med stedet. Peter, som læste russisk ved universitetet i Salzburg, tog mig med rundt i Moskva. Jeg så den russiske malerkunsts mægtige lærreder på Tret-

Pusjkin-konkurrencens deltagere fra 40 forskellige lande står sammen med nogle russiske kulturpersonligheder foran en statue af den store forfatter. I bageste række titter jeg frem bag en cambodjansk kvinde som nummer fire fra højre.

jakovgalleriet. Fra billederne ser blikke af angst og vanvid fra andre århundreer ned på de andægtige turister. Jeg så den genopførte Frelserkatedrals gyldne kupler, som solstråler fik til at brænde som hvid ild mod Moskvas lyseblå himmel. Russerne havde øjensynligt travlt med at få tilværelsen til at fungere, de lukkede sig ikke op sådan uden videre. Lærerinder fra instituttet tog med os rundt på busture, til "Pusjkin-steder", naturligvis. I deres egenskab af guider fortalte de endeløst og skingert i bussens højtaleranlæg. Jeg samtalede med den ungarske pige Emese om vores respektive fædrelande og sprog, om ungarske kasus. På instituttet spiste vi i den nedslidte kantine. Man ejede ikke knive, kun gaffler, på stedet. Til gengæld var der mindst fem ældre kvinder til at rydde af bordene. De måtte nærmest slås om de få tallerkner, der var. Maden var farveløs og robust, men anrettet med omhu af babysjkaerne i køkkenet. Institutet var gråt og hæsligt og lå i en udtjent forstad med store huller i fortovet.

Konkurrencen optog et par dage af den uge, vi var i Moskva. Ved den festlige åbning fik vi alle under klapsalver tildelt diplomer for bare at deltage. Den serbiske udsending modtog et tordnende bifald fra de russiske tilstedeværende, hendes slaviske, ortodokse brødre. Det var sidst i april, og Serbien og Vesten havde et ansændt forhold.

Senere gik vi i grupper på omtrent syv ud i klasseværelser på Pusjkin-instituttet. "Hvem har lyst til at begynde?" spørger en af de tre lærerinder, som sidder på rad ved katederet for at bedømme os. For at komme over min nervøsitet melder jeg mig, går op til katederet og fremsiger ni strofer om et giftigt sukkulent-træ, som står midt i den golde, visne ørken, alene i hele verdensaltet. En zar sender en slave ud at for hente harpiks fra træet. Slaven dør efter at have hentet giften, og digtet ender:

Men alle pile, zaren skød
og hæren lod mod fjenden regne,
de bar den gift og sendte død
til nabofolk i fjerne egne.

De andre stiller sig også op og reciterer, én efter én. Jeg forstår kun brudstykker af Pusjkins 1800-talsrussisk. Efter hver fremsigelse taler lærerinderne lavmælt sammen. Jeg forstår, at der gives point for bl.a. fonetik og originalitet. Den polske drengs rullen sig ud i et halverotisk digt gør indtryk på alle. Jeg kom med i de to første runder. Den tredje runde, den endelige finale, blev vundet af den vietnamesiske udsending. Den østrigske Peter, som var fornærmet over ikke selv at være blevet udtaget, mente, at de russiske lærerinder var aldeles usaglige i deres bedømmelse. Jeg kunne ikke vurdere de andre deltagere ud fra mit gymnasierussisk, men jeg var alligevel overrasket over udfaldet. Nogle mente endda, at der lå politik bag dommernes bedømmelse. Men mine indtryk i Moskva var så mange og så stærke, at konkurrencen tilsidst var lige gyldig.

Jeg ønsker russerne held og lykke i kampen med deres nye samfund og deres nye muligheder. Længe leve Pusjkins vilde versefødder! Og godt mod til fremtidige russisk elever på Ribe Katedralskole. Russisk er ikke noget særlig let sprog at vælge. Men til gengæld åbner det et vindue mod øst, hvor der står en stor slavisk bjørn. Den skuler mod Europa med en blanding af afsky og betagelse, den sætter fødderne som i en asiatisk dans, men tænker på europæisk eller byzantinsk. Den er fuld af både gudsfrygt og nihilisme, og en gang i mellem roder den i jorden, så det støver helt over på danske kyster.

Uffe Habekost Sørensen, 3a

Skolens legater

et nyt og et gammelt

I 1998 modtog skolen en testamentarisk gave fra ambassadør Frode Schön, der blev student fra katedralskolen i 1925. Skolen modtog 1,6 millioner kroner til oprettelse af et nyt legat. Formålet med legatet er at støtte "lovende og flittige studerende", der har eksamen fra Ribe Katedralskole, og som studerer ved universitet eller ved en højere læreranstalt. Legatet kan også søges af nuværende elever på Ribe Katedralskole.

I maj måned 1999 uddeltes legatet for første gang. Seks tidligere elever fra skolen modtog hver 11.000 kroner fortrinsvis til studier i udlandet.

Christian Abildgaard, afdelingschef i Ribe Amt har kendt Frode Schön, og fortæller nedenfor om mødet med ham i New York.

Ambassadør Frode Schön

Ambassadør Frode Schön blev meget aktuel på Ribe Katedralskole, da han og hustruen for nogle år siden testamenterede et betydeligt beløb til en fond til støtte for videreuddannelse af tidligere elever på skolen.

Da jeg hørte den gode nyhed, begyndte det at summe i baghovedet. Det navn har du hørt før, men i hvilken sammenhæng? Det lå langt tilbage, men efter nogle dage kom det frem på "skærmen".

Jeg mødte både ham og hustruen ved FN's generalforsamling i 1976 i New York.

FN var i de år meget optaget af at forbedre forholdene for alverdens ungdom. Det skulle en række unge bidrage til ved at deltage i generalforsamlingen, jeg var den danske delegerede.

Og der var han så – ambassadør Frode Schön. Generalforsamlingen var en stor arbejdsmæssig belastning for den faste stab af medarbejdere ved den danske dele-

gation. Han var derfor tilkaldt som ekstra assistance. Han var dengang 69 år og havde planlagt sin pensionering.

Vi befandt os således sammen i FN's diplomatiske cirkler i en måned. Vi mødtes ved mange lejligheder både til møder og receptioner. Han var den erfarne og på alle måder en ægte diplomat. Han havde været udstationeret i blandt andet Berlin, New York, San Francisco, Lissabon og Hamborg. Han kendte livet inden for diplomatiet.

Jeg var den unge stud.scient pol fra Århus Universitet og sad ofte med store øjne og åben mund, når han fortalte om sit liv. Jeg fik hurtigt fornemmelse af, at han gerne øste af sin indsigt og erfaring.

I bakspejlet kan jeg konstatere, at han faktisk tog sig tid til at tale med mig, som absolut var "grønskollingen" i den danske delegation, som blandt andet bestod af en lang række folketingsmedlemmer. Måske har min ungdommelige beundring og videbegærlighed mere ham. Hvis det gjorde, så under jeg ham gerne den fornøjelse, for jeg havde stor nytte af hans bekendtskab.

Han fortalte mig således om sine oplevelse som ung legationssekretær i Berlin fra 1939. Ambassaden sendte, som historikere siden hen har dokumenteret, masser af oplysninger til København om Hitlers hensigter. Her valgte regering og rigsdag at lukke både øjne og ører, ligesom i alle de andre demokratier i Europa. Han følte vel, at det kunne og ville være gået anderledes, hvis der var blevet lyttet i tide.

Hustruen var med i New York, således som hun trofast havde fulgt sin mand rundt i verdenen. Hun deltog i de uformelle aktiviteter. Hun var både hjælpsom og omsorgsfuld. Hun lærte mig f.eks., at man inden for di-

plomatiet altid forlader et selskab i private hjem senest kl. 23.00. Hjemme i studentermiljøet i Århus ville det være en fornærmelse mod værten.

Efter New York tog ægteparret Schön videre til San Francisco. De følte, at udstationering her havde været deres bedste tid, og de ville nu benytte lejligheden til at gense gamle venner og bekendte, inden de drog tilbage til København.

Jeg drog tilbage til Århus og traf ikke siden parret.

Pudsigt at støde på ægteparret mere end 20 år senere på Ribe Katedralskole. Tanken bag fonden for støtte til videreuddannelse genkender jeg dog. Deres ægte optagethed af at hjælpe unge havde jeg stort udbytte af i New York.

Christian Abildgaard

Professor Ole Borch

I biskop Elias' brev af 13. juni 1145, hvori han overdrager Ribe Katedralskole til Domkapitlet, står der, efter at han har overdraget midlerne til skolens oprettelse: "...hvad der er forsømt af os, overlader vi til vore efterfølgeres gavmildhed rundeligere at udfylde". Skolen var kirkens, men netop derfor har man nok ikke siddet biskoppens ord overhørig; op gennem Middelalderen hører vi om flere bidrag til skolen og disciplenes underhold, uden at der dog på noget tidspunkt er tale om, at rigdommen steg skolen (eller disciplene!) til hovedet.

Berømtest er uden tvivl *Biskop Kristjernes Legat* fra 1298, hvor han tilskøder udtrykkeligt disciplene Puggård "til evig besiddelse" – "til understøttelse af 20 fattige skolebørn, der er tjenlige til at studere...med fælles bolig og bespisning i Ribe". Det var en gave, der virkelig battede; den omfattede adskillige gårde og jorder og indtægter, også i naturalier (korn, svin og smør), og det hele kom under Riber Kapitels bestyrelse og blev stadfæstet af selve paven i Rom. Der blev bygget et fast stenhus i Pugetoft (det var en forgænger til det, der står i dag, og som stadig hedder Puggård), og ansvaret for

driften blev overladt til en kannik der fik bolig samme-steds.

Efter Reformationen i 1536 gik alle kirkens ejendomme over til kongen – også skolen og Puggård. Men der var da allerede gået råd i Biskop Kristjernes gave; den store bygning var blevet kannikbolig, og antallet af disciple der fik deres underhold dør, var faldet fra 20 til 4. Det var derfor ikke svært for kongen at beslutte, at alt det gods der tilhørte Puggård skulle tilfalde det almindelige hospital (dvs. det gamle sortebrødre-kloster), og tilbage af gaven til skolen blev kun en forpligtelse for hospitalet til at holde 12 peblinge ved kost samt give 5 hørere (= lærere) 2 daler hvert kvartal. Selve Puggård blev rektors bolig – men den står der da endnu og vidner som den eneste om giverens intention.

Som det gik Biskop Kristjernes legat, er det gået alle andre. Møl og rust i form af ansvarliges griskhed og tiders ugunst har fortæret og formindsket dem, så der til sidst ikke var andet at gøre, end det rektor Thorup gjorde i 1809: for at bevare et nogenlunde rimeligt provenu til de enkelte legatmodtagere forenede han alle de gamle legater i en "stipendiefond", som siden er vokset og stadig fungerer som kilde til skolens legatuddelinger ved juleafslutning og translokation.

Men nogle af de gamle legater er først meget sent – eller endnu ikke – blevet opslugt af stipendiefonden; det gælder *Nis Nissens legat*, som er stiftet 1845 for de 5 da eksisterende jyske katedralskoler og – måske af den grund – stadig uddeles i sit eget navn. Det var i sin tid det største legat, der blev skænket til skolevæsenet i Danmark! Og *Ole Borchs legat* blev endnu i 1960erne uddelt ved juleafslutningen, indtil rektor Vestergaard opdagede, at eleverne grinede af beløbets størrelse – 24 kr og 75 øre! Om det sidste legat vil jeg fortælle lidt udførligere i det følgende.

Som så mange andre, ja de fleste af skolens legatstiftere, havde Ole Borch personlige grunde. Han, der var født 1626 i Sdr. Bork ved Ringkøbing Fjord, var som

11-årig kommet til Ribe Katedralskole, blev i 1644 dimitteret til Universitetet og kastede sig med iver over naturvidenskabelige studier, som var det helt epokegørende nye i det 17. årh. Naturligvis var *teologien* det grundlæggende studium ved Københavns Universitet, men *medicinen* med folk som *Ole Worm*, *Thomas Bartholin* og *Simon Pauli* blev hans store interesse ved siden af de klassiske sprog. Og til medicinen kom de andre naturvidenskabelige fag, *anatomi*, *botanik* og *kemi*. Det var inden for disse emner Borch skabte sig et navn som videnskabsmand. Hans interesser bragte ham på rejse ud i Europa, med et langt ophold i Holland og England og navnlig i Firenze, hvor hans næsten jævnaldrende kollega og landsmand *Niels Stensen*, der var gået over til katolicismen, havde fundet asyl og forskervirksomhed. Da han kom tilbage til sit professorat i København, blev han snart udnævnt til kongelig hoflæge, og det er uden tvivl hans virksomhed som læge, der skaffede ham de store indtægter, der var grundlaget for hans anseelige formue, skønt samtiden havde andre interessante teorier, fx at han kunne lave guld (alchymien!) eller skulle have helbredt en smuk mediceisk prinsesse, som forelskede sig i ham og gav ham en stor skat! Gift blev han i hvert fald aldrig, og da han mærkede døden nærme sig – i 1689 – beskikkede han hele sin formue til studenters vel. Langt hovedparten gik til oprettelse af et stort kollegium i St. Kannikestræde, der egentlig skulle have heddet *Collegium Mediceum* (efter huset Medici i Firenze, hvilket gav anledning til mange spekulationer) men altid har heddet *Borchs Kollegium*. Borch var allerede som professor sine studenters mand – man ser det måske bedst af den lille tegning, som hans elev Holger Jacobæus gjorde af ham på botanisértur med hele skaren af studenter – og i sit testamente viste han, at han mente det alvorligt. Ikke mindre end 16 gode *studiosi* skulle have et hjem på hans kollegium, og dertil fine studieforhold i form af Borchs eget bibliotek, en smuk have med eksotiske planter og et kemisk laboratorium, et

auditorium, samt – naturligvis – støtte i form af penge; årligt modtog hver alumne renten af 1.000 rigsdaler (*distributsen* kaldet)! – det var nok til, at man dengang kunne leve et fyrsteligt liv. (I min tid dér, 1957, fik vi 11 kr udbetalt den 11. december; i dag tror jeg udbetalingerne er holdt op). For studenter fra Ribe var der en speciel passus i Fundatsen, § 8: *“Det tilstædis og, at der altid maa være tvende Alumni in Collegio, som have deponeret fra Riber-Skole, saafremt de nogenledis dertil dygtige befindis. Og om de end ej udi første (= i begyndelsen) vare saa fuldkomne i lærdom, som de andre, maa det dem dog forundis, saa fremt de for Guds frygt og Skikkelighed ere berømmelige”*. Det er dejligt at konstatere, at denne fundatsbestemmelse er blevet respekteret helt til vore dage. Guds frygt og skikkelighed kunne de ripensiske studenter godt præstere, men mange ripensere har også på “Borken” fagligt hævdet respekten for deres gamle skole og få med “Rip.” (ri-penser) efter deres navn på alumnelisten har gjort den gamle stifter skam.

Denne prægtige gave kan studenter fra Ribe Katedralskole således stadig drage nytte af, omend ikke i samme omfang som Ole Borch oprindeligt havde tænkt sig. Og selv om Borchs Kollegium står grundfast i Store Kannikestræde, har det været truet af storme ind imellem. Københavns brand 1728 rejste det sig hurtigt efter (men det kostede noget af kapitalen); englænder-

Borchs kollegium i dets oprindelige skikkelse. Titelvignet til "Conspectus scriptorum" 1696.

nes bombardement i 1807 ødelagde huset fuldstændig – og denne gang tog det mere end 15 år, inden det stod igen. Den økonomiske situation var katastrofal, ikke blot for kollegiets kapital, men også for staten. Op kom det dog, men de økonomiske storme var værre end brand og krig for det gamle kollegium; distributsen måtte nedsættes for til sidst helt at falde bort, og i dag betaler alumnerne almindelig husleje for at bo på Borchs Kollegium – og de gør det med glæde!

Det er ikke nemt at forstå sig på økonomi. I 1957 fortalte kollegiets efor Hal Koch, at man for det beløb det

kostede at drive Borchs Kollegium lige så godt kunne leje alle 16 alumner ind i hver sin lejlighed i punkthusene på Bellahøj, Københavns dengang fashionableste byggeri. Det var tankevækkende – men hvad skulle de dog have at gøre der – sidde i hver sin lejlighed og kigge ud over Københavns *skyline*? Udefinérligt er Borchs Kollegium meget mere end et godt sted at bo, noget som ikke kan gøres op i penge! Og det er der heldigvis tilsyneladende stadig forståelse for...

De penge Ole Borch i sit testamente havde afsat til peblinge i Ribe Katedralskole, er det gået på lignende måde. Det var renten af 600 rigsdaler (i kroner ca. 1200) som skulle deles i to portioner til "tvende skikkelige personer" at nyde "saa længe de ere i skolen og sig skikkeligen og gudfrygteligen forholder" + et år mere, når de var blevet dimitteret til universitetet. Det er ikke svært at forestille sig, hvad de penge har betydet i 1690'erne, da nøden – navnlig i Ribe – var meget stor: det har været en redningskrans fra oven, to bekymringsfrie år; i 1960erne – 24,75! – Var det så ikke forkert, at de muntre elever lo den juleafslutningsdag i domkirken? Burde de ikke snarere have *grædt*? NEJ! Latteren er liv, og livet gør sådan ved os mennesker; det spiller os på næsen, når vi prøver at sikre økonomi og penge "for evigheden". Og mon ikke den gamle professor Ole Borch om nogen forstod, at intet er evigt. Eller rettere: at evigheden er et andet sted?

Jens Vind

L. Cræmer, del. **OLE BORCH** *Illustratione Anni 1714.*
Cancelliæraad, Professor, jàm. Astoræaz Borchens Collegio.
hædron ætæ det Original = Målev. som findes paa Collegii = Tærnsæl.

To fag

I fagene historie og biologi skriver to lærere i det følgende om deres særlige interesser og fagspecialer

Stikkerlikvideringerne under besættelsen

“Hvad skulle han da i øvrigt også gøre andet end at tage konen med ?”

Formuleringen stammer fra en advokat, der skulle forsvare et stikkerdrab begået under besættelsen. Drabet var begået af en mand med tilknytning til modstandsgrupperne. Konen havde optrådt helt hysterisk og ude af ligevægt, da hendes mand blev likvideret for øjnene af hende. Så hvad skulle han da gøre andet? Dermed kan man sætte ansigt på endnu en af de i alt ca. 6000 danskere, der døde som følge af besættelsen i Danmark. Men hvilken besættelse!!

Da Danmark i 1945 blev befriet efter 5 års tysk fredsbesættelse kunne danskerne se tilbage på en periode, om hvilken juristerne diskuterede, hvorvidt Danmark overhovedet havde været i krig mod tyskerne – det havde vi formentlig ikke – og på omkring 900 døde modstandsfolk og et tab på knap 6000 danskere. Det var ikke mange dødsfald – omend nok – for en nation, der gennem de næste 50 år med en hidtil uset *largesse* fik den danske modstand til at rumme ikke blot modstandsfolk, men også samarbejdsregeringens medlemmer og den danske befolkning som helhed. Man arbejdede i mangel på *egentlig* modstand med nuancer som aktiv og passiv modstand. Derved skabte man *fortællingen* om den danske næsten altomfattende modstand, hvori der var de gode (danskere) og de onde (tyskere).

Men der er en *modfortælling*, som ikke handler om den danske modstand. Den handler f.eks. om de *aktive* tyskerpiger, der formentlig udgjorde op mod 10 gange flere mennesker end de *aktive* modstandsfolk; om de

ca. 4000 danske østfrontfrivillige, som blev udsendt af den danske stat for at bekæmpe bolsjevismen – ca. 2000 vendte hjem til fængselsstraffe og hån; og om de tyske flygtninge, som kom til Danmark kort før og efter befrielsen, og som danske læger nægtede at behandle, hvilket medførte, at 6-7000 tyske børn døde i dansk varetægt.

Og så handler den om de såkaldte stikkere: tyskernes danske hjælpere. En af disse var “Alf”, som blev anset for farlig for modstandsarbejdet. Derfor besluttede den lokale modstandsgruppe sig for at likvidere ham. Han blev hentet og kørt ud i en skov, hvor han røg en sidste cigaret. Derpå blev han henrettet med et nakkeskud og efterladt. Problemet er, at man åbenbart godt kan skyde folk i nakken uden, at de dør af det. Alf vågnede få timer senere med gennemtræk i sin kæbe, men var ikke mere fortumlet, end at han kunne nægte indlæggelse på sygehuset. Skuddet havde passeret nakkens vitale dele og var gået ud gennem kæben.

I alt likviderede de danske modstandsgrupper godt 400 danskere for stikkeri under og lige efter besættelsen, og forsøgte sig med mange andre. Fælles for alle disse mennesker var *ikke*, at de havde været stikkere, og derved havde udgjort en fare for de danske modstandsgrupper. Fælles for dem var, at de ved en eller anden handling var kommet i folkemunde, og på den baggrund – snakkeriet – blev anset for at være farlige for de danske modstandsgrupper. Stikkerlikvideringerne blev da løsningen.

Kort fortalt skulle man altså ikke være stikker for at blive stikkerlikvideret. Man skulle ikke engang være nazist... eller tyskvenlig. Sagerne var ikke blevet undersøgt tilbunds, før de pågældende blev likvideret. Og der var mange flere end de 350 likviderede, som er det officielle tal. Til gengæld blev mange drab udført af en lille kerne af modstandsfolk, som ofte handlede uafhængig af enhver form for ledelse eller kontrol.

Dette står i skarp kontrast til modstandsfolkernes opfattelse. For ifølge dem var de 350 likviderede alle stikkere, sandsynligvis nazister eller i hvert fald tyskvenlige – og udgjorde en reel trussel mod modstandsgruppernes arbejde. Og hvert drab blev udført efter grundige undersøgelser og med godkendelse i de enkelte sager direkte fra Frihedsrådet, som var et over-organ for modstandsgrupperne i Danmark.

Her er det dilemmaet, at de mennesker, der har oplevet den pågældende periode, har en anden erindring end den, historikerne kan finde i de skriftlige vidnesbyrd. Problemet er særligt udtalt i besættelsestidshistorien, hvor modstandsgrupperne meget konkret gennem en lang periode, fra 1945 til jubilæet i 1995, hvor kunstværket *Linjen og lyset* mødte stor modstand, har lagt pres på både historikere og andre, som har ønsket at nuancere *fortællingen* om besættelsen. *Frihedskæmperne* har stoppet udsendelser i tv, bogudgivelser og i den offentlige debat skrevet insinuerende og ofte meget upassende indlæg. Dertil kommer den indflydelse, de har haft på de større dagblade og medierne generelt. Da den tidligere justitsminister Svenning Rytter efter befrielsen forsøgte at skabe offentligt kendskab til stikkersagerne, blev han svaret – efter at have været truet på livet af tidligere modstandsfolk – af redaktøren af et landsdækkende dag-

blad, at denne stolede “på, at likvideringerne er belyst såvidt de forhold, hvorunder de foregik tillader det. Jeg kan heller ikke frigøre mig fra en tvivl om, at de der nu, 5 år senere, vil iværksætte en undersøgelse, alene er drevet af en trang til at søge retfærdigheden fyldstgjort.” Man betvivler simpelthen Rytters motiver frem for at forholde sig til hans informationer. Dette gælder også over for historikerne.

Med affattelsen af mit speciale om stikkerlikvideringerne blev der føjet en ny sten til det hus, som omfatter Danmarks historie i det 20. århundrede. Det er ikke altid en historie, vi kan mindes med glæde eller stolthed, men det er heller ikke historikernes arbejde længere. Vi skal i stedet skabe offentlighed om de ting, som en stat ikke af sig selv informerer om, for deri ligger ikke blot historikernes eksistensberettigelse, men også en demokratisk historiekultur, som man kan være bekendt at formidle videre – også i et arbejde som gymnasielærer.

Stefan Emkjær

Overfor D.N.S.A.P.s hovedkontor i Skipper Clementsgade i Ålborg dræbte modstandsbevægelsens likvidationsgruppe i januar 1945 to berygtede stikkere. Nazisterne nedlagde krans på stedet og etablerede “æresvagt” i en uge. En forbipasserende, der kom til at træde på en af kransene, blev dræbt.

Mariehøns – en sær interesse?

“But no pursuit at Cambridge was followed nearly so eagerly, or gave me so much pleasure as collecting beetles“ (Charles Darwin’s selvbiografi, 1887.)

Studievejlederuddannelsens sidste modul i London, oktober 1995. Friertermiddag og ‘indian summer’. En slentretur gennem Hyde Park, hvor man ekstraordinært er ved at stille liggestole frem. Skal man slå sig ned her og nyde solen og folkelivet, eller skal fagligheden og et besøg på The Natural History Museum vinde? Jeg fortsætter ud af parken, forbi Royal Albert Hall, ned ad Exhibition Road og ind for at gense det store dinosaurskelet i forhallen, hvor Darwin skuer ud over de besøgende – museumsbesøget vandt!

Der bliver nu kun tid til et hurtigt kig på evolutionsmaet, hallen med de store pattedyr og så selvfølgelig insektafdelingen. Og inden kaffen og ‘applepie with custard’ må bogladen lige besøges. ‘LADYBIRDS’ står der med hvid skrift på en sort bogryg. En tyk bog fra 1994 af en Michael E. N. Majerus, 367 sider til £ 14.99 – den må jeg have! Gammel kærlighed ruster ikke, jeg har i sin tid skrevet speciale om netop mariehøns. Jeg anede ikke, at der var udkommet en ny ‘mariehønebibel’, og nu står jeg med den i hånden!

Tilbage på hotelværelset er det bare med at få puden og dynen rullet godt sammen i hovedenden af sengen, og så kan læsningen begynde. Hvad er der mon sket af nyt inden for det område, som jeg i slutningen af min studietid i Århus var fuldstændig up-to-date med, indtil mit speciale blev afleveret i 1981 og som jeg derefter ikke havde tid til eller mulighed for at følge med i længere som gymnasielærer i Ribe? Lyset blev slukket sent på mit værelse den nat!

Men hvem er forfatteren, han var ikke kendt mariehøneforsker, da jeg studerede. Det viser sig, at han er ‘verdenskendt i England’ for at stå bag ‘The Cambridge Ladybird Survey 1984-1994’ – et projekt det lykkedes

at involvere store dele af den engelske offentlighed og de engelske medier i. Og som navnet på projektet antyder, så sidder han i Cambridge – netop det sted, hvor studievejlederkursets torsdagsarrangement skal foregå. Hvor heldigt!

Efter et spændende besøg på en international sprogskole i Cambridge tager jeg en rask beslutning og begiver mig til Downing Street, hvor Majerus er ansat på Department of Genetics. På institutkontoret får jeg dog at vide, at Majerus er på feltarbejde, men at hans nære medarbejder Dr. Hurst vist nok er på sit kontor. Og ganske rigtigt, der sidder en lille mørkhåret, yngre mand iført en T-shirt med en mariehøne på og forsøger at emaile et manuskriptudkast til Ilia Zakharov i Moskva, og først da det efter lang tid lykkes, får jeg hans fulde opmærksomhed. Vi snakker længe, og det ender med, at han beder mig om at indsamle eksemplarer, gerne mange, af den toplettede mariehøne, *Adalia bipunctata*, i Danmark og sende dem i levende tilstand til ham i små filmbeholdere.

Den toplettede mariehøne er ikke særlig almindelig i Danmark, så jeg forventer ikke at kunne samle særligt mange, men ved klimatiske tilfældigheders gunst er der faktisk en masseforekomst af den toplettede mariehøne i noget buskads ved Ribe Sygehus i sensommeren 1996. Jeg samler ind flere dage i træk og får sendt langt over hundrede eksemplarer til Cambridge, hvor de straks sættes i pleje til videre undersøgelse.

Men hvad er det for en undersøgelse, de ripensiske mariehøns skal indgå i? Ja det er intet mindre end en undersøgelse af forekomsten af en ‘sexistisk’ bakterie hos toplettede mariehøns!

Det hele udspringer af, at russeren Lusi i 1947 hav-

de observeret, at enkelte hunner af den toplettede mariehøne næsten kun fik afkom af hunkøn. Det normale er, som hos de fleste andre dyrearter incl. mennesket, at der produceres stort set lige mange hanner og hunner – altså en ligelig kønsfordeling på 1:1. Darwin var inde på fænomenet ligelig kønsfordeling, men måtte konkludere: “I see the problem is so intricate that it is safer to leave its solution for the future”. I dag kan vi forklare det ud fra vores viden om, at kønnet bestemmes af kombinationen af kønskromosomerne X og Y.

Når man så i naturen støder på eksempler på skæv kønsfordeling, altså en fordeling der afviger meget fra 1:1, må man selvfølgelig stille spørgsmålet ‘hvorfors’. Hvad kan årsagen være, og hvordan har det udviklet sig evolutionsmæssigt?

Lusis fandt i 1940’erne endvidere ud af, at dette mærkelige fænomen hos nogle toplettede mariehøns med næsten kun at få hunligt afkom, tilsyneladende var arveligt. Men arveligt på en meget sær måde: egenskaben blev kun nedarvet gennem hunner! Hunner fra et kuld med skæv kønsfordeling gav egenskaben videre til næste generation, mens de få hanner, der klækkedes fra samme kuld, altid blev fædre til kuld med ligelig kønsfordeling. Dette blev bekræftet, da Hurst i 1990’erne tog emnet op igen med undersøgelser af toplettede mariehøns i England. Men han fandt yderligere ud af, at i de kuld, der havde den skæve kønsfordeling klækkede kun 35-50% af æggene i modsætning til en klæknings-succes på 75-90% i ‘normale’ kuld.

Hurst opstillede den hypotese, at den skæve kønsfordeling fremkom ved, at der godtnok blev produceret lige mange hanlige og hunlige æg (1:1) – men at et eller andet slog netop de æg ihjel, der ville blive til hanner, mens de æg der ville blive til hunner overlevede! Hvis denne hypotese var sand, var næste spørgsmål så: ‘af hvilken natur er denne ‘male-killer’, der kun nedarves gennem hunner?’ .

Biologer ved, at sædceller ved befrugtningen af et æg

udelukkende tilfører ægget DNA fra sædcellens kerne, mens ægcellerne udover kerne-DNA også bidrager med celleindhold (cytoplasma). Og når ‘male-killer egenskaben’ udelukkende gives videre til næste generation via moderen, ville det være en god ide at lede efter ‘male-killeren’ i netop cytoplasmaet. Igen opstillede Hurst en hypotese: ‘årsagen til både den skæve kønsfordeling og den lave klæknings-succes kan være en handræbende bakterie, der lever i mariehøncellernes cytoplasma’.

Ifølge den naturvidenskabelige arbejdsmetode, som også er en vigtig del af den eksperimentelle undervisning i gymnasiet, skal hypoteser afprøves ved eksperimenter. Men hvordan pokker undersøger man, om en mariehøne er inficeret med en bakterie uden at dræbe mariehønen selv?

*En hun af
Toplettet
Mariehøne
indtager sin
medicin.*

Hurst udnyttede det faktum, at mariehøns har en ‘sød tand’ – i naturen æder de gerne honningdug, og i laboratoriet er de vilde med fortyndet sirup. Hurst kunne derfor give mariehønsene en antibiotikakur mod bakterier ved at blande tetracyclin i en dråbe sirup. Resultatet af denne behandling blev, at hunner, der før havde produceret kuld med skæv kønsfordeling og lav klækningsrate, nu producerede kuld med høj klæknings-succes samt en kønsfordeling på 1:1. Kontrolfor-søget viste, at en behandling med sirup uden antibiotika ingen effekt havde!! Antibiotika kunne altså ‘kurere’

mariehøns, der producerede afkom med skæv kønsfordeling. Dette, kombineret med bl.a. mikroskopiundersøgelser, blev beviset på, at den skæve kønsfordeling, der kan påvises hos en mindre procentdel af hunner af den toplettede mariehøne er fremkaldt af en bakterie, der dræber hanner i 'fosterstadiet'. Ved hjælp af moderne DNA-teknik kunne man vise, at bakterien tilhører slægten *Rickettsia*.

Vi har altså her at gøre med et evolutionsmæssigt yderst interessant tilfælde, hvor en bakterieart har en 'adfærd' der medfører, at nogle af artens individer begår selvmord ved at slå sin værtsorganisme ihjel! Umiddelbart lyder det som en dårlig strategi for effektivt at føre sine gener videre, men Hurst m.fl. har ved elegante forsøg vist, at denne kamikazetaktik faktisk øger overlevelseschancen for selvmordernes 'søskende', der er havnet i hunlige mariehønefostre. Når de hunlige mariehønelarver klækkes, æder de nemlig deres døde 'fosterbrødre' som det første måltid, inden bladlusejagten går ind, hvilket giver dem en stor overlevelsesmæssig fordel sammenlignet med dem, der skal dele bladlusene med levende brødre. Og da de bakterier, der er havnet i hanlige fostre, alligevel er endt i en blindgyde – hanmariehøns kan jo som nævnt ikke give disse bakterier videre til næste generation – kan de jo ligeså godt ofre sig altruistisk for deres 'søskende'. De tilhører nemlig samme klon, og derfor er det ligegyldigt, hvilke individer der overlever, bare nogle af dem gør det!

Hvor kommer så de ripensiske mariehøns ind i billedet? Ja, efter disse opdagelser har Hurst og andre lavet mange undersøgelser, og en af dem havde til formål at samle informationer om forekomsten af disse 'male-killers' andre steder end hos de i forvejen kendte forekomster fra England og Holland. Tabellen viser resultatet fra den undersøgelse, 'mine' mariehøns indgik i, og vi kan se, at 3 ud af 43 undersøgte mariehøns fra Ribe var smittede med 'male-killers'. Det vil altså sige, at 3 hunner, ud af de 43 undersøgte fra Ribe, lagde æg, der

Table 1. Presence of male-killing lines in five different populations of *Adalia bipunctata*.

Population	Lines assayed	Male-killing lines
Bielefeld (West Germany)	26	2
Bayreuth (South Germany)	23	5
Berlin (East Germany)	16	2
Ribe (South West Denmark)	43	3
St Petersburg (Russia)	7	2

G.D.D. Hurst m.fl.: Invasion of one insect species, Adalia bipunctata, by two different male-killing bacteria. - Insect Molecular Biology (1999) 8, 133-139.

havde lav klækningssucces, og som næsten kun producerede hunlige larver. De hunlige af disse larver producerede som voksne også æg med skæv kønsfordeling, mens de få hanlige larver, som voksne, blev fædre til kuld med normal kønsfordeling. Men derudover viste undersøgelsen, at den *Rickettsia*-bakterie, der forekom hos mariehønsene i England og Holland, yderligere kun fandtes i mariehønsene fra Ribe og Berlin. Prøverne fra Bielefeld, Bayreuth, St. Petersburg og en enkelt fra Berlin viste, at der her var tale om en bakterie af slægten *Spiroplasma*. Evolutionsmæssigt er det et interessant resultat, at to ret forskellige bakterier har udviklet samme 'male-killer'-strategi, og at den ene type forekommer i den vestlige del af Europa, den anden i den østlige del, og at Berlin tilsyneladende er placeret i en overlappingszone hvor begge typer forekommer. Som sædvanlig afføder besvarelsen af ét spørgsmål masser af nye! Der er basis for masser af grundforskning (der er i fuld gang) her, og på langt sigt kan resultaterne måske bruges i forbindelse med biologisk bekæmpelse af skadedyr.

Sådan kan en studievejlederuddannelse og en række tilfældigheder medføre at jeg har æren af at være medforfatter på en videnskabelig artikel! Og man får, med Benny Andersen:

".....den rankhed i ryggen – og fasthed i blikket det gir – at kunne henvise – direkte til mariehøns."

Jørgen Baungaard Hansen

Energi og klima

I sommeren 1998 fik skolen bevilget nogle midler fra Ribe Amts udviklingspulje til et projekt "bæredygtig skole". Projektet skulle kunne inddrages i den daglige undervisning og herved kunne anskueliggøre forskellige former for energibesparelser for eleverne.

Projektet blev til et energi- og klimaprojekt. Der blev opstillet en krydsveksler i idrætshallen og en klimastation i Rundgangen.

Krydsveksleren sørger for en bedre luftudskiftning i baderummene. Den varme fugtige luft fra baderummene bruges til at opvarme den kolde tørre luft udefra, som blæses ind i rummene. Herved spares energi til opvarmning.

Krydsveksleren er vist som model på en computer, som står i Rundgangen. På skærmen kan man aflæse temperaturen på de forskellige luftstrømme i krydsveksleren, og nytteværdien kan beregnes. Dette kræver dog visse komplicerede beregninger af, hvor meget luft der passerer veksleren. Disse målinger og beregninger indgår i forskellige eksperimentelle projekter i fysik.

Krydsvekslerens nytteværdi er naturligvis også afhængig af udendørsklimaet. Computeren er derfor også tilkoblet en klimastation, som er placeret på Rundgangens tag. Her kan man aflæse den lokale temperatur, luftfugtighed, vindhastighed, vindretning og nedbør. Disse klimatiske målinger kan umiddelbart aflæses på computeren, men de bliver også automatisk oplagret.

Klimastationen kan endvidere inddrages i klimatologiundervisning i geografi. Der kan foretages systematiske klimamålinger, som umiddelbart kan benyttes i undervisningen. Bl.a. kan valgte klimadata udtegnes i kurver over forskellige tidsintervaller (døgn, uger, måneder). Men ved at kombinere disse målinger med DMIs hjemmeside og forskellige internationale satellitbilleder (alt sammen kan nedtages over internettet) kan

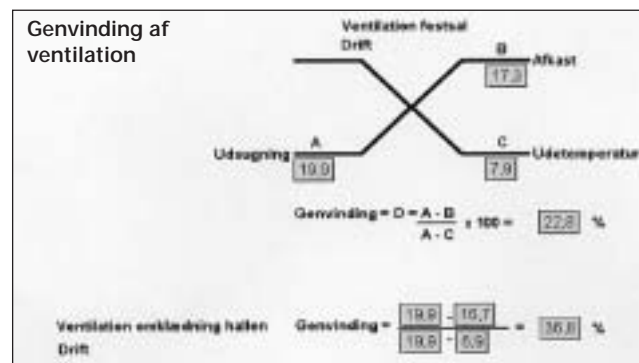
man gennemføre forskellige projekter til bestemmelse af klimaet lokalt, regionalt og globalt. Disse projekter kræver naturligvis mere sammenhængende tid, hvorfor blokdage her er en oplagt mulighed.

Endelig er computeren også tilkoblet en solcelle ligeledes placeret på Rundgangens tag. Solcellen er til demonstrationsbrug. Her kan man aflæse solcellens energiproduktion i form af el (kW), som føres ud i skolens elnet. Solcellens energiproduktion kan sættes i relation til klimamålingerne, specielt solintensiteten. Men den kan også sammenholdes med skolens totale elforbrug. Man kan udtegne kurver over elforbruget gennem et døgn. Her er der mulighed for at finde frem til eventuelle elbesparelser på skolen.

Computeren akkumulerer solcellens energiproduktion således, at den kan sammenholdes med årstiderne.

Vi kan snart beregne os frem til, hvor mange solceller vi skal have placeret på skolens tag for at kunne dække skolens totale elforbrug. Dette vil nok bevirke, at Rundgangens tag mere bliver domineret af solceller end af røde tagsten. Det kunne jo være et smukt syn oppe fra domkirkens borgertårn. Men deri er fredningsmyndighederne nok ikke enige.

Jacob Bastholm

Talk and chalk

Dagligdag i et australsk klasseværelse

I april i år havde Ribe Katedralskole besøg af to australske lærere, Mimi Trifunovic og Bob Aus. I de to uger, de var her fik de lejlighed til at få et indblik i dansk undervisning og kultur. Mimi har været udvekslingselev i Brande og gået et år på dansk gymnasium. Hun har siden taget en australsk uddannelse og ville nu se verden fra den anden side af katederet. Bob er af norsk afstamning og søgte efter en forståelse af nordisk kultur kombineret med læreres betingelser her. De fandt, hvad de søgte.

Netop hjemvendt fra genbesøget i Australien skal jeg forsøge at sætte ord på nogle af de mange store oplevelser, jeg selv fik, mens jeg tilbragte to uger hos Bob Aus i Newcastle.

Det Danske Kulturinstitut er formidler af “job-swop”-ordningen, og det er første gang, at en dansk-australsk gruppe udvekslede, så der var ingen tidligere erfaringer at trække på. De delegerede, der kom fra forskellige danske skoler, skulle prøve at leve sig ind i dagligdagen i australske primary og high schools.

De første par dage brugte jeg på at bese Sydney. Operahuset dominerer i byens bevidsthed og var selvfølgelig et vigtigt mål. En helt vidunderlig sejltur i havnen var et andet og en rundtur til den Olympiske by en tredje stor oplevelse. Men byens kontraster var den største af alle, for skyskabere havde fuldstændig taget charmen fra de få “gamle” bygninger i centrum. Det mo-

derne over for historien.

På vejen nordpå mod Newcastle mødte jeg den stor-slåede natur. Lange bushstrækninger, klipper, hav, og i ny og næ en lille landsby. Newcastle derimod er en stor by med 250.000 indbyggere.

Jeg blev indkvarteret hos Bob og skulle starte dagen efter på Merewether High, hvor han er matematiklærer. Skolen er “selective” og optager de 160 dygtigste elever fra byens 6. klasser hvert år. 90 % af disse går videre til universitetet. Den havde lige fejret 60 års jubilæum, og de blev meget overraskede, når jeg fortalte om Ribe Katedralskoles 855 år.

Jeg fik lejlighed til at fortælle om Danmark, undervise på fransk og engelsk og til at overvære undervisning

i disse fag på forskellige klassetrin. Jeg søgte efter nye undervisningsformer og pædagogiske tiltag, men blev nok skuffet over at finde, at de tilsyneladende ikke var længere fremme end os, sådan som det ellers er fremskået i den pædagogiske debat herhjemme.

Fremmedsprog – fransk, tysk, japansk, indonesisk, kinesisk – figurerer ikke ret højt i australiernes bevidsthed. Det er ikke krævet, at de lærer ét på noget tidspunkt, men der var trods alt et franskhold på hver årgang. Progressionen er noget langsommere, så selv efter fem år, havde de svært ved at forstå talt fransk. Undervisningsmetoderne var stort set det samme som herhjemme, det kan kun bekræfte mig i, at vi gør det rigtige.

I engelsk skulle man forvente, at se anderledes sprudlende undervisning, men jeg overværede en gennemgang af Shakespeare på 11. årgang, som virkede temmelig ensformig. Det var skuffende. Til gengæld var der på de yngre årgange debatter og kurser i kreativ skrivning, som var interessante, men ikke nyskabende. Forklaringen herpå lød, at de dygtige elever forventede akademisk “talk and chalk” undervisning (lærerstyret katederundervisning), for det var det, de skulle bruge fremover. Hvad jeg så var, at eleverne var uengagerede, måske fordi læreren udførte det ultimative “Ansvar For Egen Læring” ved at lade dem arbejde halvdelen af timen, uden nogen form for kontrol eller opfølgning. Eleverne snakkede om alt muligt andet, end det de skulle.

Australierne var meget åbne og positive. For dem er Europa eksotisk, og de lyttede interesseret og stillede mange spørgsmål. De fleste lærere var internationalt orienterede, men de kan jo klare sig overalt i verden med deres eget sprog.

Helt tilfældigt var det “international

teacher’s day”, mens jeg var der. Den fejrede man på Merewether ved, at eleverne pyntede skolen og fik mulighed for at takke deres lærere. Nogle fik blomster, alle fik en madkasse med et rødt æble og godter i. Der var også en amerikansk lærer på et års udveksling på skolen, og vi blev præsenteret for eleverne på fællessamlingen torsdag morgen.

Fællessamlingen begyndte med, at brudte regler blev præciseret over for eleverne, der sad klassevis på plænen. Enkelte elever stod skoleret, og som en stor kontrast hertil blev de elever, der havde vundet i konkurrencer mod andre skoler fremhævet og fik overrakt præmier. Der blev hele vejen igennem gjort et stort nummer ud af at fortælle dem, at de var de klogeste/dygtigste, og at der dermed fulgte privilegier og forpligtelser.

Udover at deltage i arbejdet på Merewether High fik jeg lejlighed til at se en Primary school, som går fra børnehaveklassen til 6. klasse. Hvad jeg så var, at det stort set lignede en dansk folkeskole. Men at man gør mere ud af disciplinen.

I Port Stephens besøgte vi et helt nyt, stort uddannelsescenter, der var indviet sidste år. I Tomaree Educational Centre havde man fra børnehaveklasse til TAFE, som svarer til vores HF i samme kompleks. Det var flotte bygninger med meget moderne udstyr, men som the Principal sagde, var de nødt til at møde forskudt af hinanden af trafikale årsager (der gik 1200 elever), så i praksis havde de forskellige afdelinger ikke noget med hinanden at gøre. Lærerne havde her som på Merewether High lærerværelser faggruppevis med en arbejdsplads til hver.

På vejen derfra slog vi et smut omkring de enormt flotte strande, og jeg så for første gang kænguruer hoppe omkring på markerne. Ellers havde vi besøgt et re-

servat, hvor koalaer, emuer og kænguruer var i bur. Fugle- og plantelivet var fantastisk, så forskelligt fra det danske.

I weekenden havde vi tid til endnu en tur til Sydney. At opleve en opera i Jørn Utzons bygning var storslået, og hjemvejen blev lagt omkring The Blue Mountains, hvor jeg måtte holde vejret for at se ud over en 600 m lodret klippevæg ned i en dal.

De to uger forsvandt som ingenting, og nu overvejer jeg, om jeg fandt, hvad jeg søgte. Det meste af hvad jeg forestillede mig, jeg ville finde, viste sig ikke at holde stik, det blev overgået mange gange af virkeligheden.

Lene Sørensen

Nyt fra kunstudvalget

Ribe Katedralskole har et kunstudvalg, som både har til opgave at varetage skolens udsmykning med permanent udstillet kunst og at arrangere skiftende udstillinger, deriblandt Ribe Amts vandredstilling.

Medlemmerne af kunstudvalget havde i nogen tid overvejet en rokade af skolens billeder. Nogle billeder var tilsyneladende anbragt, hvor de nu hang, blot fordi der var en bar væg og et søm. Vores ønske er at sammenstille kunsten ud fra ideer, temaer, perioder, stilarter og lignende.

Inden skoleårets begyndelse mødtes vi for at få et overblik over skolens samling. Det viste sig, at langt størstedelen af skolens kunstsamling udgøres af indrammede kunstplakater. Af egentlige malerier findes kun få, men fine værker fra vidt forskellige perioder, repræsenteret ved bl.a. Johan Rohde og Peter Martensen. Dertil kommer en mindre samling litografier af navne som Olaf Rude, Jens Søndergaard, Svend Engelund og Richard Mortensen. Endelig råder skolen over en samling ældre kobberstik og billeder i fine gamle trærammer.

Vi startede derfor lige inden det nye skoleår med at foretage en rokade af skolens billeder og hængte nogle nyindkøbte op. Det var i denne sammenhæng vigtigt for os, at der kom en sammenhæng i det enkelte klasseværelse, f.eks. i form af et fælles tema eller med billeder af samme kunstner.

Skolen havde udover et større antal plakater af Per Kirkeby, lavet til DSB, også indkøbt flere andre plakater, som viser forskellige perioder fra hans produktion. Vi valgte derfor at hænge alle disse billeder op i Asylet og således skabe en helhed og sammenhæng i bygningen. Det var vores tanke, at man på den måde kunne få en større indsigt i malerens kunstneriske udtryk og udvikling.

Ulla Scheinemann: Model med D. Olie på lærred.

I H14 hang i forvejen et billede af den færøske digter og maler, William Heinesen, og vi valgte derfor at hænge de andre billeder, som skolen råder over af samme maler, op i dette klasselokale. Trods billedernes store forskellighed er der alligevel fællestræk, nemlig de ret

særprægede ansigter, og billederne er hængt op, således at dette fællestræk bliver mere synligt eller modsat mindre og mindre synligt, alt efter hvilken side man begynder at betragte billederne fra.

I H16 er havet og vandet gennemgående tema, mens det i H15 er moderne surrealisme og formgivning. I R7 har vi tilstræbt en ophængning, der sætter fokus på menneskekroppen dels ved to billeder af skulpturer og dels ved to plakater, der har kroppe som motiv. Denne ophængning er dog kun foreløbig.

En anden rokade er, at vi har valgt at flytte billederne af lærerkollegiet ud på gangen uden for lærerværelset. De hang tidligere inde på lærerværelset. Kommer man på besøg som tidligere elev er det nu muligt at finde sine tidligere lærere, og de nuværende elever kan på disse fotografier få et indtryk af, at deres lærere også har været unge engang!

Længere nede ad gangen, mellem kontoret og lærerværelset, har vi midlertidigt hængt nogle gamle kobberstik op. Visse af disse ophængninger skulle dog gerne så hurtigt som muligt erstattes af mere permanente ophængninger.

Til dette formål søger vi nogle egnede kunstværker. Vi har ikke kunnet finde noget velegnet i vores egne depoter, og har derfor taget initiativer til at anskaffe nogle nye kunstværker.

Vi har dels henvendt os til Ribe Kunstmuseum for at høre, om de skulle have noget i deres depot, som vi kunne få lov at låne. Vi har også kontakt til Ribe Amts kunstudvalg, som vi i skrivende stund, har lånt en vandreudstilling af, som hænger i Rundgangen.

I december har vi en aftale med et galleri med henblik på indkøb af nogle litografier af moderne danske kunstnere.

Vores ambition er, at vi helst vil investere i original kunst og i mindre grad bruge penge på plakater. Der er dog nogle gode og fine kunstplakater i skolens samling, og nogle af disse vil vi ofre en ordentlig indramning på.

Vi er på nuværende tidspunkt på ingen måde færdige med hverken vores planer eller med udførelsen af dem. En væsentlig grund er den renovering af klasselokaler, der i øjeblikket er i gang. Vi vil vente med at tage endelig stilling til ophængning i rundgangslokalerne, til alle lokalerne er færdigrenoveret og malet. Bygningsudvalget, der står for farvevalg i klasserne, har valgt nogle spændende farver og udsmykninger, der stiller store krav til ophængning af kunstværker. Det er dog en spændende udfordring, som vi glæder os til at tage fat på.

*På kunstudvalgets vegne.
Niels Dohn, Anne Marie Strøm
og Trine Ryhave*

Peterspladsen, Rom, 1999
Sara Buhl Bjelke 3.a.

Gymnasiets opbygning og de valgfag, der tilbydes

Sproglig linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer	Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Gegrafi 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 3 timer	Latin 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Sproglig linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for sproglig linie alene. Fortsætter-sprog er tysk eller fransk. Begynder-sprog er enten fransk, russisk, spansk eller tysk. Naturfag består af elementer fra matematik, fysik og kemi.

på Ribe Katedralskole

Matematisk linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer	Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer	Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Engelsk 3 timer	Matematik 5 timer	Fysik 3 timer	Kemi 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Matematisk linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for matematisk linie alene. Sprog 2 er tysk, fransk, russisk eller spansk.

På sproglig linie tilbydes følgende fag på højt niveau:

	Antal timer ugentligt	
	2.g	3.g
latin	5	5
græsk	5	8 (incl. oldtids-kundskab)
samfundsfag	5	5
musik	5	5
biologi	5	5
matematik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

Valgfagene består af fag på *højt niveau* - det vil sige fag, der strækker sig over mindst 2 år eller bygger videre på et 2-årigt obligatorisk fag - og fag på *mellemniveau*.

Som fag på *mellemniveau* med 4 ugentlige timer i 2.g eller 3.g tilbydes:

Billedkunst, biologi, datalogi, design, dramatik, erhvervsøkonomi, filosofi, geografi, idræt, kemi, latin, matematik, musik, psykologi og samfundsfag.

Valg af fag: I 1.g vælges sprog. I 2.g vælges ét fag og i 3.g skal man have 3 valgfag.

Alle elever skal vælge mindst to fag på højt niveau.

Sproglige skal vælge mindst et sprog på højt niveau.

Matematikere skal vælge mindst et af fagene matematik, fysik, kemi, biologi, samfundsfag eller musik på højt niveau. Elever på matematisk linie, der vælger samfundsfag eller musik på højt niveau skal yderligere vælge mindst ét af fagene matematik på højt niveau, fysik på højt niveau, biologi på mellemniveau, datalogi på mellemniveau, geografi på mellemniveau eller kemi på

På matematisk linie tilbydes følgende fag på højt niveau:

	Antal timer ugentligt	
	2.g	3.g
matematik ^{x)}	-	5
fysik	-	5
kemi	4	5
biologi	5	5
samfundsfag	5	5
musik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

^{x)} Matematik i 1.g er fælles for alle. I 2.g kan matematik vælges på obligatorisk niveau eller på højt niveau. Hvis man vælger højt niveau allerede fra 2.g undervises man på særligt hold og fortsætter på højt niveau i 3.g. Hvis man vælger matematik på obligatorisk niveau i 2.g, kan man vælge at slutte på dette niveau eller at fortsætte i 3.g med matematik på højt niveau.

mellemniveau.

Sproglige kan vælge både græsk og latin på højt niveau i 2.g. I dette tilfælde fravælges et af de øvrige sprog.

Der er mange muligheder for at kombinere fag. Man kan vælge tre naturvidenskabelige fag, man kan vælge tre sprog i 3.g eller man kan kombinere sprog, naturvidenskab, samfundsfag og musik.

Nogle hold vil bestå af både sproglige og matematiske elever, andre hold alene af sproglige eller matematikere.

Skolen kan ikke garantere, at der oprettes hold i alle tilbudte fag, men vil søge at opfylde elevønsker bedst muligt og tage særligt hensyn til højniveaufag.

Julelegater 1998

Moltkes legat

Anette Coryden Oest, 2.x

P. Schmitz og hustrus legat

Magnus Jesper Magnussen, 3.x

Line Park Nissen, 2.c

Lektor C. Amorsens legat

Stine Aagaard, 1.a

Line Fjeldsted Nissen, 2.a

Øllgårds legat

Esben Warming Pedersen, 1.z

Stine Dahlgren, 3.b

Nis Nissens legat

Kerly Giuliana Moreano Diaz, 1.c

Rasmus Andersen, 2.u

Rikke Thyssen Østergaard, 1.b

Thomas Bøllingtoft Knudsen, 3.y

Ditte Nissen Enemark, 2.b

Stipendiefonden

Katrine Lyhne, 2.y

Lars Lindstrøm Kjems Jepsen, 3.z

Anne Bjørnskov, 1.x

Anders Høj Thomsen, 3.a

Sidsel Ullerup Frølund, 1.y

Anders Dehn, 2.z

Sommerlegater 1999

Thorsens legat

Alex Bjergbæk, 3c
Signe Normand Poulsen, 3z

Jubilæumslegat

Lotte Ilsøe, 1a
Jacob Duelund, 1c
Johanne Schmidt, 1x
Stine Dahlgren, 3b

Brock Iversen og Jens Thue Jensens legat

Louise Hjorth Nielsen, 3c
+ boggave

Haunstrup Andresens legat, Ellen Reinckes legat og Søløjtnant Grønbæks mindelegat

Signe Alma Engelbreth Larsen, 3a

Sechers legat

Anne-Mette Thiel Hansen, 3a

Greisens mindelegat

Thomas Birk, 3x

Jens Chr. Petersens legat

Jacob Vindbjerg Nissen, 3z

Korsgaardslegat

Magnus Magnussen, 3x

Moltkes legat

Uffe Habekost Sørensen, 2a
Henrik Juhl Madsen, 3a

Maren Graafods legat

Peter Hjuler Christensen, 3x

Ripensersamfundets legat

Thomas Bøllingtoft Knudsen, 3y

Sydbanks legat

Dorthe Andreasen, 1y

Frøs Herreds Sparekasses legat

Iben Berg Poulsen, 3x
Rikke Christiansen, 3a
Thomas Ostermann Hansen, 3c
Ditte Marie Østerlund Christensen, 1b

Jyske Banks legat

Lars Lindstrøm Kjems Jepsen, 3z

Den Danske Banks legat

Stine Lyngs Hansen, 3b

Unibanks legat

Catrine Ullerup Frølund, 3y

BG Banks legat

Jes Hansen, 3y

Ribe Byråds legat

Marie Louise Jensen, 2b
Sidsel Marie Tønder, 2z

San Callisto-Katakomberne, Rom, 1999
Sara Buhl Bjelke 3.a.

Studenter 1999

3a:

Ann Kristin Bennetzen, Camilla Christensen, Rikke Christiansen, David Folkmann Drost, Ane Abrahamsen Grande, Nete Birk Haller, Anne-Mette Thiel Hansen, Heidi Eskelund Knudsen, Thomas Haahr Kristensen, Signe Alma Engelbreth Larsen, Kristina Lautrup, Stella Lorensen, Henrik Juhl Madsen, Katrine Knudby Nielsen, Dorthe Okholm, Litten Posselt Olsen, Karina Pultz, Lene Rasmussen, Winnie Rechnagel, Line Stærmosse-Madsen, Tanya Damborg Sørensen, Anders Høj Thomsen.

3b:

Tina Christensen, Tina G. Christensen, Stine Dahlgren, Karina Esager, Margit Elisabeth Hansen, Stine Dahl Hansen, Stine Lyngs Hansen, Lisbeth Møller Heick-Christensen, Kåre Vind Jensen, Kirstine Juhl Kjems, Christina Cecilie Klyver, Iben Søgaard Larsen, Hanne Toftegård Laugesen, Pia Lønborg Madsen, Henny Møller, Anja Pedersen, Mai Engholm Pedersen, Jens Spangsberg Philip, Darin Rifai, Jakob Slot, Jane Thomsen, Søren Linding Urup.

3c:

Inger Andersen, Alex Bjergbæk, Christina Hansen, Thomas Ostermann Hansen, Hanne Helle, Marianne Jensen, Anna V. Jepsen, Jette Løvlund Johansen, Malene Kolby, Katrine Haahr Kristensen, Søren Nørgaard Kristiansen, Bente B. Damgård Madsen, Vivi Mærsk, Bitten T. Nielsen, Carsten Puggård Nielsen, Louise Hjorth Nielsen, Line Poulsen, Lene M. Rasmussen, Kasper Dam Schultz, Carsten Stage.

3x:

Katrine Lykkegaard Andersen, Christian Andreasen, Thomas Bang, Thomas Birk, Knud Erik Slot Christensen, Peter Hjulær L. Christensen, Kathe Gørtz, Marianne Bentin Have, Marie Frederiksen Lind, Louise Lund, Mette Lindgaard Madsen, Magnus Jesper Magnussen, Esben Salling Nielsen, Line Toft Nielsen, Thomas Corydon Oest, Mogens Fog Olesen, Jakob Quist Pedersen, Sune Pedersen, Iben Berg Poulsen, Kristian Præstholm, Mads Holger Rønnest, Pia Hvilsted Sperling, Ditte Thygesen, Maj Unnerup, Kristian Sommerfeldt Wind.

3y:

Lars Ebsen Boldt, Nanna Drewsen, Catrine Ullerup Frølund, Christian Hansen, Jes Hansen, Birgitte Jensen, Roald Vels Houllind Jensen, Michael Aalling Jørgensen, Thomas Bøllingtoft Knudsen, Anette Kückelhahn, Asbjørn Laurberg, Line Kragh Lund, Ann Kristine Ulsrod Madsen, Jacob Bjerrum Nielsen, Jakob Pugflod Nielsen, Laura B. Nielsen, Sandra Sybille Nielsen, Christina Uno Petersen, Vivi Sandberg, Jane Toft, Charlotte Wind.

3z:

Claus Aasted, Ann Bjerg, Maria Gry Risum Bøndergaard, Camilla Y. Christensen, Christian Askov Ehmsen, Søren Pors Fredslund, Hanne Tine Ring Hansen, Iben Jeanette Midtgård Hansen, Martin Hassing-Hansen, Jesper Juul Henriksen, Maria Gullberg Ingemansen, Lars Lindstrøm Kjems Jepsen, Rene Siglen Lund, Henning Madsen, Louise Madsen, Hanne Reilev Møller, Mette Windfeld Nielsen, Pernille Preisler A. Nielsen, Jacob Vindbjerg Nissen, Lærke B. Overgaard, Andreas Warming Pedersen, Gitte Pedersen, Signe Normand Poulsen, Kasper Rosenstand, Helle Skov Sørensen, Christina Sonne Volsgaard.

Ripenser-Samfundet

Som det fremgår af dette årsskrift, af info-møder og af skolens daglige liv er Ribe Katedralskole et moderne og succesfuldt gymnasium – med stor søgning.

Skolen er imidlertid mere end 850 år gammel og landets ældste. For 200 år siden var den ikke blot en latin-skole blandt andre, men et lærdommens centrum i det jyske med tætte forbindelser til universitetet i København. Både skolens bygninger og traditioner vidner om denne historiske dimension. For os i Ripenser-Samfundet er der heller ingen tvivl om, at det er landets bedste. Sammen med det særprægede omgivende landskab udgør skolen og byen en speciel ramme om de tre gymnasieår. En ramme, man ikke glemmer så let.

Ripenser-Samfundet er en forening, der har det formål, at danne en ramme omkring sammenholdet mellem gymnasiekammeraterne, når de efter studentereksamen spredes for alle vinde. Som så meget omkring Ribe er den ingen årsunge. Den er stiftet i 1912.

Bestyrelsen prøver – med god hjælp fra kontaktpersonerne i klasserne – at holde styr på adresser og telefonnumre på alle tidligere elever fra skolen. Resultatet af disse anstrengelser kan læses i et særnummer af foreningens medlemsblad – Jubilar Service. På denne måde bliver det lettere for de jubilerende klassekammerater at sætte hinanden stævne i forbindelse med translokationen, og en efterfølgende frokost, hvor man kan følge op på de udviklinger, der er sket, og genopleve det, der ikke forandrer sig.

Ved translokationen uddeler foreningen et legat på kr. 5.000, som efter skolens indstilling gives til en elev, der både har kunnet klare det faglige, og som også har betydet noget for fællesskab og kammeratskab i gymnasietiden. Efter translokationen er foreningen vært ved en reception for årets studenter, tidligere elever og skolens personale.

Ripenser-Samfundet bestyrer også Lauridsens legat, hvoraf der årligt uddeles ca. kr. 40.000 til, som det hedder i fundatsen: ”fattige, men flittige studenter fra Ribe Katedralskole”.

Vi har knapt 50% af alle tidligere elever som medlemmer, så der er et stykke til de 100%. Medlemskabet er ikke dyrt. Det første år efter eksamen er kontingentfrit, dernæst 40 kr. i de første 5 år, hvis man uddanner sig videre. Det ordinære kontingent er p.t. 95 kr om året.

- Og så er vi kommet på nettet. Vores hjemmeside har adressen: <http://homel.inet.tele.dk/ripenser/>. Her kan du læse mere, chatte med dem, der bor langt borte og efterlyse kammerater, du gerne vil i kontakt med.

Vores forening nyder godt af et meget positivt forhold til skolen. Det er vi utroligt glade for. Det ville ikke være det samme for studenter fra Ribe at vende tilbage, hvis vi ikke var velkomne på skolen.

Måske er Ripenser-Samfundet ikke det første man tænker på, når man har fået sin eksamen. Men det kommer!

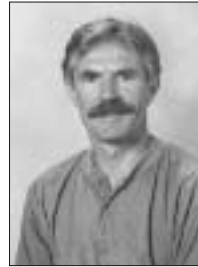
Bestyrelsen

Skolens ansatte

Hanne Aagaard (HA)
Lektor
fransk, engelsk
Vibevænget 1, 6760 Ribe
75 42 30 92

Jacob Bastholm (JB)
Lektor
historie, geografi, studievejleder
Blokvej 2E, Lustrup, 6760 Ribe
75 42 07 08
E-mail: bastholm@ribekatedralskole.dk

Elisabeth Abrahamsen (EA)
Lektor
historie, engelsk, studievejleder
formand for Pædagogisk Råd
Grøvlingetoften 15, 6760 Ribe
75 44 52 84

Kirsten Beck (KB)
Lektor
engelsk, dansk
Hans Jacobsvej 49, 6760 Ribe
75 41 07 01

Bente Ramskov Andersen (BR)
Adjunkt
fysik, matematik, naturfag
Sønderportsgade 20 A, 1.tv., 6760 Ribe
75 41 18 16
E-mail: bente@ribekatedralskole.dk

Bo Bertelsen (BO)
Årsvikar
historie, idræt
Gråbrødregade 6, 6760 Ribe
75 42 05 24

Poul René Bertelsen (PR)
Adjunkt
fysik, matematik, naturfag, filosofi
Engdraget 16, 6760 Ribe
75 41 01 72
E-mail: prb@ribekatedralskole.dk

Per Bøgeholdt (PB)
Lektor
fysik, kemi, naturfag, datalogi, datavejleder
Daneng 7, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 22 28
E-mail: pb@ribekatedralskole.dk

Lars Bjørn (LB)
Adjunkt
biologi, kemi
Ternevej 10, 6600 Vejen
75 36 48 26
E-mail: lb@ribekatedralskole.dk

Niels Dohn (ND)
Adjunkt
biologi, idræt
Blokvej 2P, Lustrup, 6760 Ribe
75 42 50 00
E-mail: ndohn@ribekatedralskole.dk

Jonna Øllgaard Bloch
Sekretær
Søndergade 14, 6690 Gørding
75 17 86 21

Stefan Emkjær (SE)
Årsvikar
historie, dansk
Peder Dovns Slippe 14, st. th.,
6760 Ribe
75 41 01 40
E-mail: hiss@ribekatedralskole.dk

Birgit Bro (BB)
Lektor
biologi, kemi, inspektør
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20
E-mail: bb@ribekatedralskole.dk

Bodil Honoré Eriksen (BE)
Adjunkt
kemi, fysik, naturfag
Møllevvej 10, 6800 Varde
75 21 10 63
E-mail: bodil@ribekatedralskole.dk

Torkil Funder (TF)
Lektor
geografi, biologi
Lustrupvej 28, Lustrup, 6760 Ribe
75 42 22 85

Jørgen Baungaard Hansen (BH)
Lektor
biologi, studievejleder, tillidsrepræsentant
Tangevej 47, 6760 Ribe
75 42 40 91
E-mail: baungaard@ribekatedralskole.dk

Lis Annie Gjørup (LG)
Adjunkt
musik, fransk, billedkunst
Sct. Laurentiigade 4, 6760 Ribe
75 41 04 91

Jørgen Olaf Hansen (JH)
Lektor
fysik, matematik, naturfag
Tørresager 13, 6760 Ribe
75 42 19 71
E-mail: jh@ribekatedralskole.dk

Anne Granum-Jensen (AG)
Adjunkt
græsk, oldtidskundskab, matematik
Grøndalsvej 18, 6000 Kolding
75 53 05 89
E-mail: anneg@ribekatedralskole.dk

Steen Hansen (SH)
Lektor
musik, tysk
Sønderportsgade 13, 1., 6760 Ribe
75 42 24 27
E-mail: sh@ribekatedralskole.dk

Dorte Simonsen Gunge (DG)
Adjunkt
dansk, musik
Tangevej 71, 6760 Ribe
75 42 00 62
E-mail: dgunge@ribekatedralskole.dk

Søren Hansen (SØ)
Lektor
matematik, fysik, kemi, naturfag, inspektør
Tangevej 92 A, 6760 Ribe
75 42 21 26
E-mail: soeren@ribekatedralskole.dk

Morten Høyrup (MH)
Adjunkt
fysik, matematik, datavejleder
Stenbogade 1, 2.tv., 6760 Ribe
75 41 13 05
E-mail: hoyrup@ribekatedralskole.dk

Carl Christian Jespersen (CJ)
Adjunkt
samfundsfag, dansk, erhvervsøkonomi
Daneng 10, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 47 55

Lars Ilsoe (LI)
Lektor
dansk, tysk, bibliotekar
Tangevej 49, 6760 Ribe
75 42 38 05
E-mail: ilsoe@ribekatedralskole.dk

Inga Johansen
Rengøringsassistent
Tørresager 16, Ø. Vedsted
6760 Ribe
75 42 04 71

Ole Hedegaard Jensen (OH)
Adjunkt
dansk, samfundsfag
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66
E-mail: oh@ribekatedralskole.dk

Benni Johanson (BJ)
Adjunkt
engelsk, idræt
Albert Skeelsgade 6, 6760 Ribe
75 42 52 00
E-mail: bj@ribekatedralskole.dk

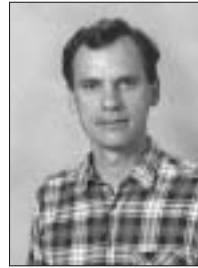
Hans Staunstrup Jeppesen (HJ)
Lektor
engelsk, billedkunst, design
Overdammen 5, lejl. B, 6760 Ribe
75 42 18 77

Bent Karsdal (BK)
Rektor
historie, samfundsfag
Tangevej 9, 6760 Ribe
75 41 03 33
E-mail: karsdal@ribekatedralskole.dk

Kirsten Kirkelund (KK)
Adjunkt
fransk, idræt, spansk
Finsensvej 30, 6760 Ribe
75 41 06 24
E-mail: kk@ribekatedralskole.dk

Gunnar Adolf Lundsgaard (GL)
Adjunkt
religion, dansk
Kongevej 59, 6100 Haderslev
74 53 57 00
E-mail: gunnar@ribekatedralskole.dk

Katrine Knudsen (KN)
Adjunkt
historie, dramatik
Sct. Laurentiifade 28, 6760 Ribe
76 88 06 05

Dorte Stig Madsen (DM)
Lektor
fransk, russisk, spansk
Damvej 4, 6760 Ribe
75 41 03 49
E-mail: dortesm@ribekatedralskole.dk

Camilla D. Larsen (CL)
Adjunkt
matematik, musik
Sønder Farupvej 55 A, 6760 Ribe
75 44 67 07
E-mail: tibbe@ribekatedralskole.dk

Bent Bækgaard Mortensen (BM)
Lektor
russisk, latin, oldtidskundskab, dansk
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20

Simon Laursen (SL)
Adjunkt
latin, græsk, oldtidskundskab
Heimdalsvej 31, 6000 Kolding
75 53 22 53
E-mail: simon.laursen@ribekatedralskole.dk

Gitte Møller (GM)
Adjunkt
engelsk, idræt
Sct. Laurentiigade 3, 6760 Ribe
75 42 44 62
E-mail: gm@ribekatedralskole.dk

Henning Skov Nielsen
Pedel
Puggårdsgade 20, 6760 Ribe
75 42 36 41

Pia Rusborg (RU)
Adjunkt
engelsk, psykologi
Grønnegade 22 st., 6760 Ribe
75 41 13 49

Anna Margrethe Paludan (AP)
Lektor
historie, dansk
Lustrupvej 16, 6760 Ribe
75 42 26 09

Trine Ryhave (TR)
Adjunkt
religion, historie
Bellisvej 3, 6760 Ribe
75 41 18 38
E-mail: tr@ribekatedralskole.dk

Lise Vind Petersen (LP)
Adjunkt
dansk, oldtidskundskab
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66

Finn Steiness
Pedelmedhjælper
Hundegade 1, 6760 Ribe
75 42 40 77

Hans Chr. Rasmussen (HR)
Lektor
matematik
Engdraget 55, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 16 19
E-mail: hc@ribekatedralskole.dk

Susanne Stender (ST)
Adjunkt
idræt, matematik
Ribevej 78, Sdr. Hygum, 6630 Rødding
74 84 54 12
E-mail: st@ribekatedralskole.dk

Anne Marie Strøm (AS)
Lektor
tysk, idræt
Tørresager 4, 6760 Ribe
75 42 24 89
E-mail: astr@ribekatedralskole.dk

Hans Taumann (HT)
Timelærer
idræt
Sviegade 2 C, 1., 6760 Ribe
75 42 38 67

Anne Sønderup (AN)
Adjunkt
matematik, kemi
Dr. Dagmarsvej 8A, st., 6760 Ribe
75 42 54 25
E-mail: annes@ribekatedralskole.dk

Ejner Vilstrup (EV)
Lektor
historie, tysk
Grævlingetofte 15, 6760 Ribe
75 44 52 84

Lene Sørensen (LS)
Adjunkt
fransk, engelsk
Bredkjærtøft 15, Hviding, 6760 Ribe
75 44 58 50
E-mail: lenes@ribekatedralskole.dk

Annette Vind (AV)
Ledende inspektør
latin, græsk, oldtidskundskab, dansk
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67
annette.vind@ribekatedralskole.dk

Mette M. Sørensen
Sekretær
Sennepsmarken 33, 6771 Gredstedbro
Tlf. 75 43 11 90

Jens Vind (JV)
Studielektor
latin, græsk, oldtidskundskab, religion
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67

Mindeord

Lektor Paul Janic

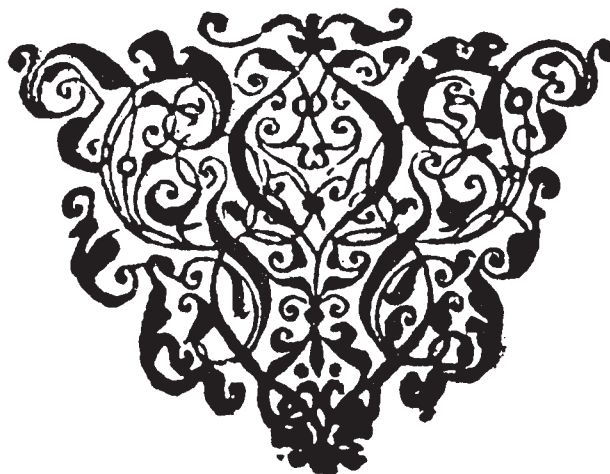
Det var med stor sorg, at skolen erfarede, at lektor Paul Janic døde den 26. september 1999. Paul Janic blev ansat 1. marts 1977 med tysk som hovedfag og dansk som bifag. Det var imidlertid faget tysk, der spillede hovedrollen i Paul Janics faglige engagement.

Paul Janic var en kender af tysk sprog og litteratur. Hertil kom en smittende glæde ved at formidle Hesse, Goethe og Schiller og alle de store tyske forfattere. Det var litteraturen, der greb hans elever og fik dem til at diskutere. De lærte at forholde sig til teksterne og at formulere standpunkter til hans oplæg. Mange af hans ele-

ver har følt, at oplevelsen af personlige og faglige udfordringer i særlig grad var forbundet med timerne i tysk.

Paul Janic var ambitiøs på sit fags vegne. Det var svært at tale tysk, så han var tilfreds. Han stillede krav og havde store forventninger til sine elever. Og hans respekt for dem steg, når han fik modspil til sin egen tolkning og sine egne standpunkter.

Skolen vil savne den fond af viden og den indføling med tysk kultur, som Paul Janic repræsenterede.

Personalia

Ved dette skoleårs begyndelse blev Katrine Knudsen ansat i en fast stilling med fagene historie og dramaturgi. Baggrunden herfor var, at skolen for første gang har oprettet faget dramatik som valgfag.

Med udgangen af sidste skoleår tog skolen afsked med Nina Berg Mikkelsen (dansk og filosofi) og Anders Götttsche (fysik og matematik). Nina Berg Mikkelsen fik efter 2 års ansættelse som årsvikar ved Ribe Katedralskole en fast ansættelse ved Nr. Nissum Seminarium. Det ønsker skolen tillykke med. Anders Götttsche har valgt at søge nye udfordringer på edb-området.

Torkil Funder er vendt tilbage efter et års orlov, hvor han har arbejdet med opbygningen af Vesthimmerlands Museum i Års. Lars Bjørn er ligeledes vendt tilbage efter et års forældreorlov. Deres timer har været læst af Jimmy Mangelsen og Allan Hegelund. Skolen takker også for deres indsats i det forløbne år.

Finn Laursen har fået orlov i skoleårene 1999/2000 og 2000/2001. Han er i den periode ansat af Mellemfolkeligt Samvirke som rådgiver for et kultur- og idrætsprojekt i Uganda. Hans timer læses af Bo Bertelsen som ny årsvikar i historie og idræt. Herudover har skolen ansat Merete Woetmann Jensen som årsvikar med fagene spansk og dansk.

Bestyrelsen

Bestyrelsen for Ribe Katedralskole fastlægger skolens budget, udbud af valgfag og ferieplan. Desuden varetages skole- og hjemssamarbejde af bestyrelsen. Der holdes 3 møder om året.

Bestyrelsen har følgende sammensætning:

Antoni Stenger, formand, valgt af forældrene

Gitte Clausen, næstformand, valgt af forældrene

Bodil Hyldahl, suppleant, valgt af forældrene

Marianne Moslund Lykke, suppleant, valgt af forældrene

Hans Brun Hansen, Ribe Amt

Tage Rosenstand, Ribe Kommune

Bjarke Thomassen, Kommuneforeningen i Ribe Amt

Helge Jensen, Skærbæk Kommune

Elisabeth Abrahamsen, valgt af lærerne

Jørgen Baungaard Hansen, valgt af lærerne

Pedel Henning Skov Nielsen, valgt af teknisk, administrativt personale

Kristina Thrane Olsen, 3.b

Karen Leimand, 3.b

Bent Karsdal, tilforordnet

Annette Vind, sekretær

Råd og udvalg

Pædagogisk råd

Elisabeth Abrahamsen, formand
Jørgen B. Hansen, næstformand
Ole Hedegaard Jensen, sekretær

Økonomiudvalg

Jørgen Oluf Hansen
Christian Jespersen
Lise Vind Petersen
Hans Chr. Rasmussen
Birgit Bro
Bent Karsdal

Fællesudvalg

Dorte Gunge
Bent Mortensen
Gitte Møller
Birgit Bro

Støttefondsudvalg

Bent Mortensen
Lene Sørensen
Hans Chr. Rasmussen
(Revisor)

Introudvalg

Dorte Gunge
Susanne Stender
Birgit Bro

Legatudvalg

Kirsten Beck
Benni Johansen
Lise Vind Petersen
Trine Ryhave
Anne Marie Strøm
Bent Karsdal

Udviklingsudvalg

Elisabeth Abrahamsen
Kirsten Kirkelund
Simon Laursen
Dorte Stig Madsen
Annette Vind
Bent Karsdal

Bygningsudvalg

Lis Gjørup
Trine Ryhave
Anne Marie Strøm
Henning Skov Nielsen
Birgit Bro
Bent Karsdal

Edb-udvalg

Niels Dohn
Simon Laursen
Gunnar Lundsgaard
Søren Hansen

Kunstudvalget

Niels Dohn
Trine Ryhave
Anne Marie Strøm
Søren Hansen

Informationsudvalg

Bente Ramskov Andersen
Kirsten Beck
Jørgen B. Hansen
Morten Høyrup
Ole Hedegaard Jensen
Annette Vind

Bestyrelsen

Elisabeth Abrahamsen
Annette Vind
Bent Karsdal
Jørgen B. Hansen

MED-udvalget

Elisabeth Abrahamsen
Jacob Bastholm
Jonna Bloch
Birgit Bro
Jørgen B. Hansen
Henning Skov Nielsen
Annette Vind
Bent Karsdal

Kantineudvalget

Ole Hedegaard Jensen
Henning Skov Nielsen
Bent Karsdal

Redaktion

Bente Ramskov Andersen
Kirsten Beck
Jørgen Baungaard Hansen
Mette M. Sørensen
Annette Vind

Produktion: Grafisk Service · Ribe Amt
Tryk af omslag og farvebilleder: Grafisk Trykcenter.
ISBN: 87-7342-975-9
WEB: 87-7941-310-2

Foto:

Carl Rise Damkjær
DK Foto
Jørgen Baungaard Hansen
Morten Høyrup
Tanja Mattrup 1.c
Operation Dagsværkgruppen
Ripensersamfundet

RIBE AMT

